

Opinnäytetyö (AMK)
Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystenhoitotyö
2013

Ilona Suilamo ja Anni Virtanen

TAIDELÄHTÖISET MENETEL- MÄT JA MONIAMMATILLINEN TYÖSKENTELY

– Ehkäisevän päihdetyön näkökulma

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Hoitotyön koulutusohjelma | Terveydenhoitotyö

Joulukuu 2013 | 69 + 5

Ohjaajat: Satu Halonen ja Jaana Uttu

Ilona Suilamo ja Anni Virtanen

TAIDELÄHTÖISET MENETELMÄT JA MONIAMMATILLINEN TYÖSKENTELEY - EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN NÄKÖKULMA

Seitsemäsluokkalaisille nuorille suunnattu ehkäisevän päihdetyön tapahtuma Saa olla selvänä oli osa MIMO-projektia. "Moving In, Moving On! Application of Art Based Methods to Social and Youth Work" -hankkeen tarkoituksena oli taidelähtöisten menetelmien avulla ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvailla, miten terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat Saa olla selvänä -tapahtuman järjestämisen. Tavoitteena oli kehittää taidelähtöisten menetelmien käyttöä ehkäisevässä päihdetyössä.

Tutkimusaineisto kerättiin tutkimusta varten laaditulla kyselylomakkeella. Tutkimukseen osallistui Turun ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoita (n=12) ja teatteri-ilmaisuohjaajia (n=4), jotka osallistuivat Saa olla selvänä -tapahtuman järjestämiseen vuosina 2011 ja 2012 Salossa. Kyselylomake sisälsi avoimia kysymyksiä, ja aineisto jäsenneltiin sisällönanalyysin avulla.

Tutkimustulosten mukaan terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat pitivät Saa olla selvänä -tapahtumaa toimivana ehkäisevän päihdetyön menetelmänä nuorille. Yhteistyö terveydenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuohjaajien kesken koettiin ongelmallisena, mutta antoisana. Yhteistyössä haastavaa oli persoona- ja näkemuserot. Projektityöstä terveydenhoitajaopiskelijat saivat tapahtuman myötä uusia oppimiskokemuksia. Sen sijaan teatteri-ilmaisuohjaajille projektityöskentely oli jo ennestään tuttua. Sekä terveydenhoitajaopiskelijat että teatteri-ilmaisuohjaajat pitivät taidelähtöisiä menetelmiä erittäin hyvänä ehkäisevän päihdetyön muotona nuorille. Molemmat vastaajaryhmät toivoivat jatkossa lisää samankaltaisia tapahtumia nuorille. Terveydenhoitajaopiskelijat aikovat hyödyntää tapahtumasta oppimaansa myös tulevaisuudessa terveydenhoitajan ammatissa.

Yhteenvedon voidaan todeta, että taidelähtöiset menetelmät soveltuvat hyvin ehkäisevään päihdetyöhön. Saa olla selvänä -tapahtumaa tulisi jatkaa vuosittain järjestettävänä päihdekasvatusmuotona osana nuorille suunnattua ehkäisevää päihdetyötä.

ASIASANAT:

Ehkäisevä päihdetyö, nuoret, taidekasvatus, moniammatillisuus, projektityö

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Nursing | Health care

December 2013 | 69 + 5

Instructors: Satu Halonen ja Jaana Uuttu

Ilona Suilamo ja Anni Virtanen

ART BASED METHODS AND MULTI PROFESSIONAL WORKING – THE SUBSTANCE ABUSE PREVENTION'S POINT OF VIEW

It is OK to stay sober -event was a part of the MIMO (Moving In, Moving On! Application of Art Based Methods to Social and Youth Work) – project. The aim of this event was to prevent substance abuse amongst seventh-graders. The purpose of this project was to prevent the alienation of the youth with the help of art based methods. The object of this thesis was to describe the thoughts of the public health nurse students and the drama instructors on organizing this event and to develop the usage of the art based methods on substance abuse prevention.

The data for the thesis was collected with a questionnaire. Public health nurse students (n=12) from Turku University of Applied Sciences and drama instructors (n=4), who participated in the organizing of this event in 2011 and 2012 in Salo, took part in the research. The questionnaire consisted of open questions about the event, multi professional cooperation, art based methods and working on a project. The material was analyzed by qualitative content analysis.

The results indicate that the participants thought that It is OK to stay sober –event was a successful way to prevent substance abuse amongst the youth. The arrangement issues were considered challenging. Also the cooperation between the two groups was considered challenging, yet rewarding. Different personalities and point of views were the reasons why working together was so difficult. Public health nurse students received a lot of new learning experiences. The drama instructors had had a lot more experience on group projects beforehand. Both groups involved thought that art based methods were very good forms of substance abuse prevention. The participants also wished that similar events would be arranged in the future. Public health nurses are planning on using their learning from this project also in the future.

In conclusion art based methods fit well in preventing substance abuse. It is OK to stay sober – event should be arranged annually also in the future.

KEYWORDS:

Substance abuse prevention, adolescent, multi professional cooperation, group project, art education

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 NUORTEN PÄIHTEIDEN KÄYTÖN MONIMUOTOISUUS	6
3 NUORILLE SUUNNATUN EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN KEINOT	11
3.1 Nuoret toiminnallisten menetelmien kohderyhmänä ehkäisevässä päihdetyössä	11
3.2 Taidelähtöiset menetelmät ja moniammatillinen työskentely	14
4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT	18
5 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN	19
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	23
6.1 Terveydenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuohtajien kokemuksia moniammatillisesta työskentelystä	23
6.2 Terveydenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuohtajien kokemukset taidelähtöisistä menetelmistä ehkäisevän päihdetyön oppimisen tukena	38
7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	54
8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	57
LÄHTEET	63

LIITTEET

Liite 1. Toimeksiantosopimus.

Liite 2. Tutkimusaineiston keräämiseksi laadittu kyselylomake.

Liite 3. Kyselylomakkeen yhteydessä jaettava saatekirje.

Liite 4. Tutkimuslupa-anomus

Liite 5. Opinnäytetyössä käytettyjen keskeisten tutkimusten perustiedot

1 JOHDANTO

Ehkäisevän päihdetyön tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käyttöä (Kylmänen 2005, 9) ja niiden käytöstä aiheutuvia haittoja (Hakala 2008). Ehkäisevän päihdetyön kautta halutaan vaikuttaa päihteisiin liittyvään tietoon, asenteisiin, riskitekijöihin ja päihdehaitoilta suojaaviin tekijöihin (Tanhua ym. 2011, 52). Nuoriin kohdistuva ehkäisevä päihdetyö on tärkeää, sillä päihteiden käytöstä aiheutuvat riskit ovat nuorilla aikuisia suuremmat (Tarnaala 2006). Terveys 2015 -kansanterveysohjelma määrittelee tavoitteeksi 16-18-vuotiaiden tupakoinnin vähenemisen alle 15 prosenttiin. Lisäksi tavoitteena on, etteivät nuorten alkoholi- ja huumeongelmat lisäänty 1990-luvun tasosta. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2001.) Moniammatillisuus on yksi ehkäisevän päihdetyön onnistumisen edellytyksistä (Rantanen 2007; Strand 2011; Laitila ym. 2009). Draaman käyttö ehkäisevän päihdetyön välineenä on todettu hyväksi menetelmäksi (Kylmänen 2005, 26-27).

Päihteidenvastainen Saa olla selvänä -tapahtuma oli osa MIMO-projektia. ”Moving In, Moving On! Application of Art Based Methods to Social and Youth Work” -hankkeen tarkoituksena oli taidelähtöisten menetelmien avulla ehkäistä nuorten syrjäytymistä (MIMO 2011). Saa olla selvänä -tapahtuma järjestettiin seitsemäsluokkalaisille salolaisille nuorille syksyllä 2011 ja 2012. Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvailla, miten terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat Saa olla selvänä -tapahtuman järjestämisen. Tavoitteena oli kehittää taidelähtöisten menetelmien käyttöä ehkäisevässä päihdetyössä. Tutkimustulosten mukaan terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat pitivät taidelähtöisiä menetelmiä hyvänä ehkäisevän päihdetyön menetelmänä. Moniammatillinen yhteistyö osoittautui haastavaksi, mutta myös antoisaksi. Sekä terveydenhoitajaopiskelijat että teatteri-ilmaisuohjaajat toivoivat jatkossa lisää vastaavanlaisia tapahtumia nuorille. Tutkimuksen lopussa on liitteenä taulukko tärkeimmistä käytetyistä tutkimuksista (Liite 5).

2 NUORTEN PÄIHTEIDEN KÄYTÖN MONIMUOTOISUUS

Päihdehuollon tavoitteena on päihteiden käytön vähentäminen ja ehkäiseminen (Päihdehuoltolaki 17.1.1986/41). Alkoholilaki kieltää alkoholituotteiden myynnin tai välittämisen alle 18-vuotiaille (Alkoholilaki 8.12.1994/1143). Tupakkalain tavoitteena on ehkäistä ja vähentää tupakointia. Tupakkatuotteiden myynti ja välitys alle 18-vuotiaille on kiellettyä. Tupakkalaki suojaa myös tupakoimattomia henkilöitä tupakan haitoilta kieltämällä tupakoinnin yleisissä tiloissa. (Tupakkalaki 13.8.1976/693.) Huumausainelain (30.5.2008/373) tavoitteena on ehkäistä huumausaineiden käyttöä. Laki määrittelee huumausaineiksi huumaustarkoituksessa käytettävät terveydelle vaaralliset aineet. Laki kieltää huumausaineiden viennin, tuonnin, valmistuksen, myynnin, käsittelyn, hallussapidon ja käytön. (Huumausainelaki 30.5.2008/373.)

Ehkäisevää päihdetyötä voidaan tehdä kolmessa tasossa: primaari-, sekundaari- ja tertiääritasolla. Primaaritason ehkäisevä päihdetyö tarkoittaa työtä, joka tehdään ongelman syntymisen ehkäisemiseksi. Esimerkiksi kouluissa ja kotona tehtävä kasvatustyö kuuluu tähän kategoriaan. Sekundaaritason työ puolestaan tarkoittaa riskiryhmiin (esimerkiksi nuorison huumekekeilujen yhteydessä) kohdistuvia ehkäiseviä toimia, joiden tavoitteena on varhainen puuttuminen ja ongelman muodostumisen ehkäiseminen. Tertiääritaso tarkoittaa korjaavaa työtä, jolloin työ kohdistuu päihteiden ongelmakäyttäjiin. Tällä pyritään ehkäisemään esimerkiksi päihdeongelman uusiutumista. (Kylmänen 2005, 10.)

Nuorten alkoholin käytön aloittamiseen liittyen on laadittu kaksi teoriaa. Syrjäytymismallin mukaan päihteiden käyttö on yksi syrjäytymiseen johtavista tekijöistä. Lapsuusajan heikot olosuhteet ja ajankohtaiset ongelmat ajavat nuoria päihteiden käyttöön. Nuorisokulttuurisen mallin mukaan alkoholin käyttö on osa nuorten vapaa-ajan viettoa, jossa nuorten väliset sosiaaliset tilanteet ovat hallitsevia ja jossa päihteistä kieltäytyminen on hankalaa. (Fröjd ym. 2009, 21.)

Ahlströmin ym. (2008) mukaan nuorten tupakointikokeilut ja päivittäinen tupakointi ovat vähentyneet 2000-luvulla. Myös nuuskakokeilut ovat vähentyneet,

mutta nuuskan säännöllinen käyttö on säilynyt ennallaan. Nuorten alkoholin käyttö ja humalajuominen sekä tiheä humalajuominen ovat vähentyneet. (Ahlström ym. 2008). Lisäksi kokonaan raittiiden nuorten määrä on lisääntynyt (Fröjd ym. 2009, 17). Sen sijaan liimojen, lakkojen ja liuottimien kokeilut ovat lisääntyneet (Ahlström ym. 2008). Kouluterveyskyselyn 2011 mukaan varsinais-suomalaisien yläkouluikäisten (n=8724) huume-kokeilujen määrä on hieman vähentynyt (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2011). Noin joka kymmenes 15-16-vuotias nuori on joskus kokeillut kannabista (Fröjd ym. 2009, 18). Aggressiivisuus, impulsiivisuus ja vaikeat käyttäytymisen häiriöt lapsuudessa ennustavat päihteiden käyttöön liittyviä ongelmia nuoruudessa (Marttunen & Kiiänmaa 2003, 102).

Vaikka nuorten alkoholin käyttö on vähentynyt, on humalahakuinen juominen edelleen suhteellisen korkealla tasolla (Raitasalo ym. 2012). Rungas juominen ajoittuu erityisesti juhlatilanteisiin, kuten koulujen päättymiseen tai vappuun (Lintonen 2001). Myös siirtyminen alakoulusta yläkouluun on nuorten päihteiden käytön aloituksen kannalta riskiajankohta (Tarnaala 2006). Ammattikoululaisilla humalajuominen on yleisempää kuin lukiolaisilla (Fröjd ym. 2009, 17). Sama ero on huomattavissa myös nuorten tupakointitottumuksissa (Rainio 2009, 131-133).

Eritoten humalajuominen nähdään nuorten keskuudessa usein helpottavana tekijänä sosiaalisten suhteiden luomisessa ja ylläpitämisessä (Seaman & Ikeg-wuonu 2010). Lisäksi päihteiden käyttö on nuorille väylä vastustaa auktoriteetteja ja vanhempia (Sutinen ym. 2004, 169) sekä osoittaa aikuistumis- ja itsenäistymispyrkimyksiä (Marttunen & Kiiänmaa 2003, 102). Lehdon haastatteluiden mukaan yhdeksäsluokkalaiset nuoret (n=76) pitävät alkoholin käyttöä normaali-na vapaa-ajanviettotapana. Seurassa tapahtuvaan hauskanpitoon ja yhdessä-oloon tähtäävää alkoholin käyttöä pidetään tyypillisenä ja sopivana nuorten al-koholinkäyttönä. Huolta herättää erityisesti nuorten myönteinen suhtautuminen alkoholiin (Lehto 2011), sillä varhaisen alkoholinkäytön aloituksen on todettu altistavan myöhemmän iän ongelmakäytölle (Tarnaala 2006; Fröjd ym. 2009, 19; Marttunen & Kiiänmaa 2003, 102). Tämän vuoksi on erityisen tärkeää eh-

käistä nuorten alkoholin käyttöä mahdollisimman pitkälle nuoruusiän loppupäähän (Fröjd ym. 2009, 22).

Alkoholin käytöstä aiheutuvat riskit ovat nuorilla aikuisia suuremmat (Tarnaala 2006). Koska aivot kehittyvät nuoruusiässä voimakkaasti, on altistuminen suurille alkoholimäärille erityisen haitallista nuorille. Alkoholialtistus saattaa vaikuttaa aivojen kehitykseen siten, että nuori tulee alttiimmaksi alkoholin väärinkäytölle ja alkoholiriippuvuudelle. Päihtynyt nuori saattaa joutua väkivallan, seksuaalisen hyväksikäytön tai omaisuusrikoksen uhriksi. (Fröjd ym. 2009, 19.) Suurin terveyshaitta nuorelle on tapaturmariski, joka lisääntyy alkoholin käytön myötä (Tarnaala 2006; Marttunen & Kiiänmaa 2003, 103). Alkoholin käyttöön liittyvä riippuvuus voi olla fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista (Tarnaala 2006). Nuorilla riippuvuus on usein sosiaalista, jolloin nuori hakee alkoholin käytöllään kaveripiiriin hyväksyntää (Tarnaala 2006, Sutinen ym. 2004, 170). Tupakoivan nuoren kynnyksen aloittaa huumeiden käyttö on matalampi kuin tupakoimattoman. Huumeiden käytön kokeiluun liittyy aina riski jatkaa säännöllisellä käytöllä ja siirtyä vahvempiin aineisiin. (Fröjd ym. 2009, 22.)

Samposalo (2013) tutki suomalaisnuorten kokemia alkoholihaittoja ja niiden yleisyyttä. Tutkimustulosten mukaan nuorten kokemia alkoholihaittoja olivat krapula ja pahoinvointi. Lisäksi erityisesti tytöt katuivat jälkeensä sanomisiansa tai tekemisiään. Myös esineiden rikkoutuminen ja riitaantuminen olivat yleisiä alkoholin käytön seurauksia. Haittakokemukset lisääntyivät humalakertojen lisääntyessä. Nuoren heikko itsekontrolli lisäsi seksuaalista riskikäyttäytymistä ja laittomuuksia. (Samposalo 2013.)

Vanhempien mukaan ottaminen ehkäisevään päihdetyöhön ja paikallisten vanhempain verkostojen perustaminen on hyvä keino vähentää nuorten päihteiden käyttöä (Sutinen ym. 2004, 170). Nuorten lähipiiriin kuuluvien aikuisten päihteiden käytöllä on suuri vaikutus nuorten päihteiden käyttöön (Partanen 2004, 113). Myös nuorten itsensä mukaan vanhempien ja sisarusten esimerkillä oli tärkeä merkitys heidän alkoholinkäyttönsä (Sirola 2004). Erityisesti yksinhuoltaja- ja uusioperheitä tukemalla on mahdollista ehkäistä nuorten alkoholinkäyttöä. Ydinperhe suojaa nuorta myös alkoholin käyttöön liittyviltä laittomuuksilta,

kun taas vanhempien vähäinen kontrolli ja tuki altistavat alkoholin käyttöön liittyville haitoille (Samposalo 2013). Perheen heikko sosioekonominen asema, asuinympäristön rikollisuus ja päihteiden helppo saatavuus lisäävät nuorten päihteiden käyttöä (Marttunen & Kiianmaa 2003, 102). Huurteen ym. (2003, 159) mukaan alemmissä sosioekonomisissa ryhmissä olevat kärsivät epäterveellisten terveystottumusten aiheuttamista terveysongelmista useammin kuin hyvässä sosiaalisessa asemassa olevat.

Nuorten päihteiden käytön ja vanhempien kontrollin välillä on selvä yhteys (Järvinen ym. 2009). On todettu, että perheinterventiot, joissa vahvistetaan perheenjäsenten asenteita tupakoimattomuuden puolesta ja tuetaan heidän tupakoimattomuuttaan, vähentävät nuorten tupakointia (Thomas ym. 2007). Jos nuoren molemmat vanhemmat tupakoivat, on tupakoinnin aloittamisriski kahdeksan kertaa suurempi kuin nuorella, jonka vanhemmat eivät tupakoi. (Rainio 2009, 131-133.) Perheellä on nuoren kannalta keskeinen merkitys tupakoinnin aloittamisessa ja tavan jatkumisessa. Tupakoivat vanhemmat ja sisarukset sekä vanhempien välinpitämätön suhtautuminen tupakointiin altistavat lapsen tupakoinnin aloittamiselle. Ydinperheessä asuvien lasten tupakointi on muissa perhemuodoissa asuviin verrattuna harvinaisempaa. (Rainio ym. 2006, 174, 182.) Lisäksi nuorten päihteiden käyttöön vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa asuinalue sekä vanhempien koulutustaso (Ahlström ym. 2008). Kavereiden vaikutus eri riskikäyttäytymisten välillä vaihtelee. Esimerkiksi alkoholin suhteen toveripiirillä on vaikutusta sekä käytön aloittamiseen että lopettamiseen, kun taas tupakan suhteen kavereiden vaikutus on suurempi käytön aloittamiseen kuin käyttöön jatkossa. (Virokannas 2003, 193-195.)

Sirolan tutkimuksen (2004) tarkoituksena oli selvittää yhdeksäsluokkalaisten nuorten (n=181) alkoholin käyttöä sekä tutkia ehkäisevää päihdetyötä nuorten vanhempien (n=110), opettajien (n=10) ja kouluterveydenhoitajien (n=4) näkökulmasta. Tavoitteena oli kehittää nuorten alkoholin käyttöä ehkäisevä toimintamalli. Tutkimuksen kvantitatiivinen aineisto kerättiin kyselylomakkeilla nuorilta ja heidän vanhemmiltaan. Kvalitatiivinen aineisto kerättiin opettajilta ja kouluterveydenhoitajilta teemahaastatteluiden sekä nuorilta ryhmähaastattelujen avulla.

Tutkimustulosten mukaan nuorten alkoholin käyttö oli yleisempää kuin mitä vanhemmat olettivat. Nuorten oli helppo hankkia alkoholia eri lähteistä, ja myös vanhemmat ostivat nuorille alkoholia. Nuoret kokivat alkoholin käytön olevan olennainen osa juhlintaa sekä päihteiden käyttöön liittyvät vaarat liioitelluiksi. Vanhempien mielestä nuoret käyttivät liikaa alkoholia ja sitä oli liian helposti saatavilla. Yli puolet nuorista ja lähes kaikki vanhemmat olivat sitä mieltä, että vanhempien, opettajien ja kouluterveydenhoitajien yhteistyö nuorten alkoholin käytön vähentämiseksi on tärkeää. (Sirola 2004.)

Alkoholin humalahakuiselta juomiselta suojaavina tekijöinä ovat nuoren läheiset perhesuhteet sekä hyvät keskusteluyhteydet vanhempien kanssa (Lepistö ym. 2006). Rantasen (2006) mukaan nuoret kaipaavat vanhemmilta ja aikuisilta vastuunkantamista, mutta haluavat kuitenkin säilyttää oman valinnanvapauden. On tärkeää muistaa, etteivät nuoret ole päihteiden käytön ongelmaryhmä siitä huolimatta, että suuri osa ehkäisevästä päihdetyöstä suuntautuu juuri nuoriin (Pylkkänen ym. 2009).

3 NUORILLE SUUNNATUN EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN KEINOT

3.1 Nuoret toiminnallisten menetelmien kohderyhmänä ehkäisevässä päihdetyössä

Ehkäisevää päihdetyötä tulisi toteuttaa siten, että se kohdistuisi nuorten arkeen. Nuorten kuunteleminen on ehkäisevän päihdetyön avainsana (Leimio-Reijonen 2002) Myös nuorten aktiivinen osallistuminen on tärkeää (Sutinen ym. 2004, 170). Ehkäisevän päihdetyön keinoja ovat nuorten todellisuutta vastaavat osallistavat, vuorovaikutukselliset, vastuuttavat ja motivoivat menetelmät. Näillä keinoilla pystytään kohentamaan nuorten elämähallintataitoja, vahvistamaan suojaavia tekijöitä sekä lisäämään yhteisöllisyyden tunnetta. (Leimio-Reijonen 2002)

Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan nuoren osallisuuden lisäämistä, nuoren oman äänen kuuntelua, kannustamista sekä aikuisen läsnäoloa nuoren arjessa (Pylkkänen ym. 2009). Sosiaalisten ja toiminnallisten harjoitteiden avulla nuoren on mahdollista harjoitella tosielämän tilanteita ja valintojen tekemistä (Sutinen ym. 2004, 170; Partanen 2004, 109). Toiminnallisten menetelmien avulla nuoren päätöksentekokyky, itseluottamus, toisten mielipiteiden ja yksilöllisyyden kunnioittaminen kehittyvät (Sutinen ym. 2004, 170.) Sirolan (2004) mukaan nuorten mielestä päihteiden käytön ehkäisyyn liittyvä opetus oli pitkäveiteistä ja he kokivat sen hyödyttömäksi. Nuoret osallistuisivat mielellään toimintaan, ja he toivoivat päihdeopetukselta mielenkiintoista esitystapaa.

Päihdevalistus on yksisuuntaista tiedon välittämistä. Hyviä esimerkkejä valistuksesta ovat aihetta koskevat luennot tai tietoiskut. Sen sijaan päihdekasvatuksen tavoitteena on huomioida päihteiden käytön sosiaalinen merkitys. Päihdekasvatusta ovat esimerkiksi erilaiset terveystkasvatusohjelmat, joissa painotetaan vuorovaikutustaitojen ja sosiaalisten taitojen opettamista päihteitä koskevan tiedon ja asenteiden ohella. (Havio ym. 2008, 115.) On todettu, että morali-

sointi, leimaaminen ja syyllistäminen eivät sovellu päihdetyön menetelmiksi. Päihdekasvatuksen ongelmaksi onkin muodostunut tiedon yksisuuntainen jakaminen. Päihdevalistuksen sijaan tarvitaan nuoren kokonaisvaltaista päihdekasvatusta, johon kuuluu tiedon tarjoaminen, ryhmäpaineen sietämisen harjoittelu, vertaistuen hyödyntäminen sekä päihteettömyyden hyvien puolien korostaminen (Pyökkänen ym. 2009).

Rantasen (2007) tutkimuksen mukaan nuoret (n=34) kaipaavat ehkäisevään päihdetyöhön tilastotiedon ja valistuksen sijaan konkreettisia asioita, kuten kuvia, kosketeltavia esineitä ja oikeita ihmisiä puhumaan. Nuoret olivat myös kiinnostuneita kuulemaan päihteisiin liittyvistä asioista nuorilta aikuisilta. Valistuksen sijaan nuoret pitivät erilaisia tapahtumia sopivana ehkäisevän päihdetyön muotona. (Rantanen 2007.) Työn jatkuvuuden takaaminen on oleellinen asia ennalta ehkäisevän päihdetyön kannalta, sillä päihteiden käytön ehkäisyyn tarvitaan jatkuvaa työtä. Yksittäinen tiedotuskampanja ei siis riitä ennaltaehkäisevän päihdetyön menetelmäksi. (Partanen 2004, 109.)

Nuorille pelkkä päihteisiin liittyvä tiedon anto ei riitä. Sen sijaan koulupohjaisten ohjelmien, erilaisten kampanjoiden ja median kautta vaikuttamisen on todettu soveltuvan paremmin nuorille. (Ollila 2011.) Esimerkiksi internet-perusteisen alkoholineuvonnan on voitu havaita vähentävän nuorten alkoholin käyttöä (Doumas & Hannah 2008).

Nuoriin kohdistuvat tupakointia ehkäisevät ohjelmat voidaan jakaa elämäntaitoja opettaviin, tunteisiin vetoaviin sekä sosiaalisten paineiden hallintaa tavoitteleviin ohjelmiin. Parhaiten nuorten tupakointia ehkäisevät sosiaalisiin taitoihin vaikuttavat ohjelmat, joissa nuorille opetetaan sosiaalisten paineiden kestämistä sekä tupakasta kieltäytymistä. Pitkäaikaisia vaikutuksia oli niillä ohjelmilla, joihin liittyi myös aikuisille suunnattu tupakoinninlopettamiskampanja. (Patja & Vertio 2009.) Nuorten tupakointi tulisi pyrkiä lopettamaan jo kokeiluvaiheessa. Tupakoinnin aloittamista ehkäiseviä tekijöitä ovat alueelliset tupakointikiellot, mainontakiellot, tupakan korkea hinta sekä tupakan saatavuuden vaikeuttaminen. (Alila 2012.)

Pirskanen (2007) tutki nuorten päihdemittarin (ADSUME) luotettavuutta ja varhaisen puuttumisen toimintamallin soveltavuutta ehkäisevään päihdetyöhön. ADSUME -kysely sisältää 16 kysymystä, jotka koskevat päihteiden kulutusta, niiden käytöstä aiheutuvia haitallisia seurauksia sekä huumausaineita käyttävien ystävien määrää (Pirskanen ym. 2005, 116). Tutkimusaineisto kerättiin nuorilta (N=326) kyselylomakkeilla ja lisäksi terveydenhoitajat (N=10) yhteistyökumppaneineen arvioivat toimintamallia haastatteluissa. Tutkimustulosten mukaan päihteiden vaarallinen suurkulutus nuorten keskuudessa oli yhteydessä vanhempien puutteelliseen huolenpitoon, äidin alhaiseen koulutustasoon, vähäiseen ystävien tukeen ja päihdetietouteen. Terveydenhoitajan arvioitiin olevan luotettava asiantuntija. Nuorten päihdemittari tunnistaa AUDIT-testiä paremmin nuorten vaarallisen päihteiden käytön. Varhaisen puuttumisen toimintamallin todettiin soveltuvan hyvin ehkäisevään päihdetyön menetelmäksi. Jatkossa tulisi kehittää vastaavanlainen toimintamalli myös muihin päihteisiin liittyen, sillä kyseinen toimintamalli liittyi ainoastaan alkoholin suurkulutukseen. (Pirskanen 2007.)

Tossavainen ym. (2004) on tutkinut Suomen Euroopan Terveet Koulut -verkoston koulujen toimintaa tupakoimattomuuden edistämiseksi. Tutkimus toteutettiin lähettämällä koulujen yhteyshenkilöille sähköpostitse kyselylomake. Lomake sisälsi avoimia kysymyksiä siitä, miten kouluissa panostetaan nuorten tupakointia ehkäisevään toimintaan. Tutkimukseen osallistui 23 koulua, joista vain osa (n=6) oli täysin tupakoimattomia. Osa kouluista oli näennäistupakoimattomia, jolloin koulu oli määritelty savuttomaksi, mutta oppilaat ja opettajat kävivät tupakoimassa koulun alueen ulkopuolella. Tulosten mukaan tupakoimattomat oppilaat ja opettajat toivat omalla esimerkillään terveysmyönteistä henkeä kouluihin. Tupakoimattomuuteen panostavissa kouluissa järjestettiin aiheeseen liittyviä projekteja, teemapäiviä, tiedotuskampanjoita ja kilpailuja. Tupakointia käsiteltiin tiettyjen oppiaineiden (esimerkiksi terveystieto, biologia), terveystarjastusten ja henkilökohtaisten ohjauskeskusteluiden yhteydessä. Vastuu tupakoinninvastaisen ohjelman järjestämisestä oli usein jaettu moniammatillisille työryhmille. Tupakoinnista koulussa seurasi rangaistus esimerkiksi jälki-istunto, yhteydenotto vanhempiin, käytösnumeron lasku, tupakoiden pois ottaminen tai

sakkorangaistus. Tulosten mukaan toimintasuunnitelman laatiminen koulussa tupakoimattomuuden edistämiseksi vähensi tupakoivien nuorten määrää. Projektien, teemapäivien ja opetuksen järjestämiseen osallistui useita eri toimialoja, järjestöjä ja ammatillisia oppilaitoksia. (Tossavainen ym. 2004, 48-56.)

Salmen ja Uotilan (2013) opinnäytetyö kertoo seitsemäsluokkalaisten nuorten kokemuksista Saa olla selvänä –tapahtumassa. Nuorista 66% oli sitä mieltä, että tapahtuma tarjosi erittäin paljon tai paljon tietoa alkoholin käytön haitoista. Vastausten mukaan teatteri oli hyvä päihdekasvatuksen keino, sillä se tuki päihdeiden käytön vaikutusten käsittelyä. Esitys edisti visuaalista oppimista, ja teatteriesitys koettiin mielenkiintoiseksi ja mielekkääksi tavaksi käsitellä aihetta. Teatterin avulla oli mahdollista samaistua henkilöhahmoihin ja käyttää omaa mielikuvitustaan. Teatteriesitys vaikutti nuoriin, sekä herätti heissä ajatuksia, mielipiteitä ja erilaisia tunnetiloja. Nuoret toivat myös ehdotuksia tapahtuman kehittämiseksi. Nämä liittyivät esimerkiksi itse esitykseen, näytelmien purkutilanteisiin sekä kohderyhmään. Vain pieni osa nuorista olisi kaivannut enemmän valistusta teatteriesityksen sijaan. (Salmi & Uotila 2013.)

3.2 Taidelähtöiset menetelmät ja moniammatillinen työskentely

Taiteen hyödyntäminen tunneilmaisun tai oppimisen välineenä soveltuu erityisen hyvin lasten ja nuorten parissa tehtävään työhön, sillä taiteen kautta on mahdollista ilmaista ja kokea tunteita turvallisen etäisyyden kautta (THL 2013). Draama on sekä kulttuurista että taiteellista toimintaa. Taiteellisena toimintana se näkyy esittävänä teatterina. Yleissivistävässä kasvatuksessa draamakasvatuksen tarkoitus on luoda kouluun fiktiivisiä oppimisympäristöjä. (Heikkinen 2005, 26.) Draamaa toteuttavien osapuolten tehtävä on auttaa rakentamaan draaman maailmoja, joissa oppilaille on mahdollisuus toimia senhetkisillä tiedoilla ja taidoilla mahdollisimman vapaasti ja luontevasti. Draamaa tukevat ei-draamalliset tehtävät, esimerkiksi keskustelu ja piirtäminen. Niiden avulla voidaan saada aikaan oikea mielentila, mikä helpottaa draaman maailmaan menemistä ja siellä toimimista. (Heikkinen 2002.) Tutkittaessa yhteiskunnallisia ja

sosiaalisia ongelmia, kuten alkoholismia ja väkivaltaa, draaman roolisuojaus auttaa tutkimaan ja keskustelemaan teemoista. Draama mahdollistaa aktiivisen ajattelun asioista, joista pelkästään keskusteleminen tuntuu usein vaikealta, ellei mahdottomaltakin. (Heikkinen 2005, 35.) Draaman ominaisuuksia ovat toiminnallisuus, ilmaisullisuus, fyysisuus, vuorovaikutus ja spontaanisuus (Linqvist ym. 2005, 10).

Draaman käyttö ehkäisevän päihdetyön välineenä on todettu hyväksi menetelmäksi, sillä nuoret omivat malleja käyttäytymiseen ja erilaisiin tilanteisiin esimerkiksi vanhemmiltaan tai vanhemmilta sisaruksiltaan. Siitä huolimatta, että osallistavan toiminnan järjestäminen nuorille on tärkeää, tulee suunnittelussa muistaa, etteivät nuoret välttämättä halua olla aktiivisessa roolissa draamatyökentelyssä. (Kylmänen 2005, 26-27). Nuorisobarometrin 2009 puhelinhaastattelujen mukaan nuoret (n=1900) saavat taiteen ja kulttuurin kautta elämyksiä (Myllyniemi 2009). Taiteen avulla on myös mahdollista ehkäistä syrjäytymistä ja yksinäisyyden tunnetta (Hyyppä & Liikanen 2005, 124-125). Kannaksen ym. (2009) tutkimuksesta nousi esiin draaman käyttö toimivana menetelmänä myös terveystiedon opetuksessa. Ryhmähaastatteluissa 9. -luokkalaisten tyttöjen mukaan draaman käyttö opetuksessa oli ”-- hauskaa, kiinnostavaa ja ajatuksia herättävää.”

Heikellin (2012) tutkimus käsittelee draamakasvatuksen merkitystä ihmisen identiteetin rakentumisessa. Tutkimusaineisto kerättiin draamakasvatuksen opiskelijoilta, ja tutkimusaineistoksi muodostui 17 tarinaa, jotka analysoitiin narratiivisen lähestymistavan mukaan. Tarinoiden aiheet sivusivat kysymystä, mitä draaman opiskelu oli tuonut vastaajien elämään. Draaman kautta tuli mahdolliseksi tunteiden käsittely, itsetuntemuksen lisääntyminen sekä yhteisöllisyys ja sosiaalisuus. Tutkimustulosten mukaan draamakasvatus mahdollisti näkökulmien avartumisen, omien haasteiden kohtaamisen sekä ryhmän merkityksen ymmärtämisen. Draamakasvatus avarsi omia näkökulmia sekä loi tilanteita, joissa oli mahdollista kohdata omia haasteita, mikä kasvatti persoonallista identiteettiä. Ryhmätoiminta sen sijaan kehitti nimenomaan sosiaalista identiteettiä. (Heikell 2012.)

Kulttuuri ja taidelähtöiset menetelmät lisäävät usein moniammatillista yhteistyötä (THL 2013). Pärnän (2012) mukaan moniammatillisen yhteistyön käsite tarkoittaa yhteistyötä ammatillisten rajojen yli. Jokainen ammattinsa edustaja tuo oman osaamisensa tiimin käyttöön, jolloin yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi yhdistetään nämä tiedot ja taidot. (Pärnä 2012.) Moniammatillinen yhteistyö edellyttää osapuolilta keskinäistä luottamusta ja toisten ammattitaidon kunnioittamista (Aaltonen 2011, Isoherranen 2012). Moniammatillisuus on yksi ehkäisevän päihdetyön onnistumisen edellytyksistä (Strand 2011; Laitila ym. 2009). Moniammatillisuus nuoriin kohdistuvassa ehkäisevässä päihdetyössä tarkoittaa esimerkiksi vanhempien, päihdetyöntekijöiden ja lähiyhteisöjen yhteistyötä (Sutinen ym. 2004, 171). Lisäksi yhteistyöhön voivat osallistua koulu, nuorisotoimi, vähittäismyyntin edustajat, paikalliset järjestöt sekä erilaiset sosiaali- ja terveyspalvelut (Partanen 2004, 103; Laitila ym. 2009).

Romppanen (2005) tutki Suomen kuntien päihdestrategioiden laatimista. Tutkimuksen mukaan verkostoituminen ja yhteistyö, päihdetyön kokonaiskuvan hahmottaminen ja yhteisten toimintamallien kehittäminen ovat strategioiden päätavoitteita. Ehkäisevään päihdetyöhön liittyvä yhteistyö kunnissa koskee kunnan eri toimialojen, poliisin, seurakunnan, järjestöjen ja elinkeinoharjoittajien välistä yhteistyötä. Useilla kunnilla oli eri järjestöjen kanssa yhteistyötä myös syrjäytymisen ehkäisemiseksi. (Romppanen 2005.) Järvisen ym. (2009) mukaan päihdetyöhön liittyvä yhteistyö on lisääntynyt. Tutkimukseen osallistui kaiken kaikkiaan 137 kuntien päihdetyöntekijää ja järjestöjohtajaa, ja tutkimusaineisto kerättiin puhelinhaastatteluin. Tulosten mukaan 20% päihdetyöntekijöistä koki moniammatillisen yhteistyön lisääntyneen, ja 15% mukaan seudullinen yhteistyö oli lisääntynyt. Järjestöjen näkökulmasta ehkäisevää päihdetyötä oli ollut aiempaa enemmän, ja järjestötyöntekijöistä 10% oli sitä mieltä, että seudullinen yhteistyö oli lisääntynyt. (Järvinen ym. 2009.)

Projektityöskentely soveltuu hyvin ehkäisevän päihdetyön menetelmäksi, sillä nuoret kokevat erilaiset päihdeiden vastaiset tapahtumat perinteistä päihdevalistusta mielekkäämmäksi (Rantanen 2007; Ollila 2011). Projektityöskentelyn avulla on mahdollista tutkia ja kehittää erilaisia päihdetyön toimintatapoja. Tutki-

musaineisto kerättiin projektihakemusten perusteella yhdeltätoista eri järjestöltä, jotka olivat mukana 13:ssa nuorten päihteiden käyttöön liittyvässä projektissa. Tulosten mukaan projektien sisältö muodostetaan kohderyhmän iän ja preventiotason perusteella. Nuorille suunnattujen projektien keskeinen sisältö kohdistuu tuen sekä erilaisten vapaa-ajanviettomahdollisuuksien tarjoamiseen. (Hakala 2008.)

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvailla, miten terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat Saa olla selvänä –tapahtuman järjestämisen. Tavoitteena oli kehittää taidelähtöisten menetelmien käyttöä ehkäisevässä päihdetyössä.

Tutkimusongelmat:

1. Millaisena terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat moniammatillisen työskentelyn?
2. Miten terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat taidelähtöisten menetelmien tukevan ehkäisevän päihdetyön oppimista?

5 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN

Moniammatillisuus on sosiaali- ja terveysalalla nykypäivää, ja sen vuoksi sitä on perusteltua harjoittaa jo opiskeluaikana. Lisäksi se on yksi ehkäisevän päihdetyön onnistumisen edellytyksistä (Strand 2011). Aiempaa tutkimusta siitä, miten terveysalan opiskelijat kokevat moniammatillisen yhteistyön taidealan asiantuntijoiden kanssa ehkäisevässä päihdetyössä, ei ole. Siksi tutkimustietoa aiheesta tarvitaan. Lisäksi tutkimus tuottaa tietoa siitä, miten opiskelijat kokevat moniammatillisen yhteistyön osana ammattikorkeakouluopintoja. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvailla, miten terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat Saa olla selvänä –tapahtuman järjestämisen. Tavoitteena oli kehittää taidelähtöisten menetelmien käyttöä ehkäisevässä päihdetyössä. Tutkimuksen tuloksia on mahdollista hyödyntää terveydenhoitoalan opiskelijan suunnittelussa sekä ehkäisevän päihdetyön kehittämisessä. Sekä toimeksiantosopimus (Liite 1) että tutkimuslupa-anomus (Liite 4) ovat liitteinä tutkimuksessa.

Tutkimuksen aineiston kokoamista on rajattu siten, että valitut tutkimukset oli julkaistu vuosina 2001-2012. Kielirajauksena oli suomi ja englanti. Tutkimuksista valittiin ne, jotka käsittelivät 12-20 -vuotiaita nuoria. Tutkimushaut keskittyivät nuorten päihteiden käytön syihin sekä käytön ehkäisyyn, toiminnallisten menetelmien käyttöön, draaman merkitykseen sekä moniammatillisuuteen. Tiedonhaussa käytettyjä tietokantoja olivat Medic, Cochrane, Medline ja CINAHL. Hakusanoina käytettiin sanayhdistelmiä muun muassa seuraavista ilmaisuista: ”ehkäisevä päihdetyö”, ”moniammatillinen yhteistyö”, ”taidelähtöiset menetelmät”, ”young adults”, ”alcohol abuse” ja ”prevent”. Aiheeseen liittyvää tutkimusta löytyi runsaasti, mutta lopullinen valinta kohdistui lähinnä suomalaisia koskevaan tietoon.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisesti. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen (Hirsjärvi ym. 2005, 152). Kvalitatiivinen tutkimusote sopii tutkimusalueelle, josta ei vielä ennestään tiedetä paljoakaan. Jos sitä vastoin tutkimusalue on ennestään tuttu, voidaan kvalitatiivisen tutkimusotteen avulla saada uusi näkökulma aiheeseen. Lisäksi kvalitatiiv-

visen tutkimusotteen tavoitteena voi olla asian tai ilmiön ymmärtäminen. (Kankunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 50.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi ym. 152).

Aineiston keruumenetelmänä käytettiin kyselylomaketta (Liite 2). Yleensä kyselytutkimus mielletään suurten tutkimusaineistojen keräysmenetelmäksi. Se kuitenkin soveltuu hyvin myös pienempien aineistojen kokoamiseen, jolloin erityisesti avoimien kysymysten merkitys korostuu. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden sanoa, mitä hänellä on todella mielessään (Hirsjärvi ym. 2009, 201). Avoimet kysymykset eivät ehdota valmiita vastauksia, mikä yhtäältä osoittaa vastaajien tietämyksen asiasta sekä toisaalta antaa mahdollisuuden tunnistaa motivaatioon liittyviä tekijöitä. Avoimien kysymyksien avulla vastauksista käy ilmi, mikä on vastaajien kannalta keskeistä. Lisäksi avoimien kysymysten avulla on vastaajan mahdollista osoittaa asiaan liittyviä tunteita ja mielipiteitä omin sanoin. (Hirsjärvi ym. 2005, 190.)

Saa olla selvänä –tapahtuma toteutettiin vuosina 2011 ja 2012 teatteri-ilmaisuhjaajien ja terveydenhoitajaopiskelijoiden yhteistyönä. Saa olla selvänä –tapahtuman tarkoituksena oli tarjota nuorille tietoa päihteistä sekä vaikuttaa nuorten asenteisiin. Tavoitteena oli herättää nuoret ajattelemaan omia valintojaan sekä vahvistaa heidän itsetuntoaan ja kykyään vastustaa sosiaalista painetta. Tapahtumassa hyödynnettiin osallistavia menetelmiä. Tilaisuuteen kuului teatteri-ilmaisuhjaajien suunnittelema ja toteuttama näytelmä, joka kertoi nuorten päihteiden käyttöön liittyvistä mahdollisista haittavaikutuksista. Terveydenhoitajaopiskelijoiden vastuulla olivat pienryhmäkeskustelut, joissa käsiteltiin päihteiden käytön haittoja, näytelmän ja tosielämän esimerkkejä sekä kavereiden vaikutusta päihteiden käyttöön. Tutkimuksen tulokset –osiossa pienryhmäkeskusteluista käytetään myös nimitystä purkutilanteet.

Tutkimuksessa käytetty kyselylomake sisälsi kahdeksan kysymystä. Ensimmäinen ja toinen kysymys käsitelivät tapahtuman järjestämistä, ja tuottivat tietoa siitä, miten tapahtuma osallistujien mielestä toteutui. Kolmas kysymys koski projektityöskentelyä ja neljäs moniammatillista yhteistyötä. Viidennen kysymyksen

tarkoituksena oli selvittää tapahtuman toteuttajien mielipiteitä siitä, miten taidelähtöiset menetelmät soveltuvat ehkäisevään päihdetyöhön. Kuudes kysymys käsitteli tapahtuman merkitystä ehkäisevän päihdetyön oppimisen kannalta. Seitsemäs kysymys selvitti tapahtuman tuomien kokemusten hyödyntämismahdollisuuksia tulevaisuudessa. Kahdeksas kysymys koski ehkäisevän päihdetyön kehittämismahdollisuuksia. Kysymykset yhdestä neljään vastaavat tutkimusongelmaan yksi. Kysymykset viidestä kahdeksaan vastaavat tutkimusongelmaan kaksi.

Tutkimukseen osallistui 12 terveydenhoitajaopiskelijaa, jotka olivat mukana tapahtumassa vuonna 2011. Lisäksi kaksi vastaajaa osallistui myös vuonna 2012. Molempina vuosina tapahtuma kuului terveydenhoitajaopiskelijoiden opintoihin. Vuonna 2011 tapahtuma oli osa mielenterveys- ja päihdetyön opintoja, kun taas vuonna 2012 tapahtuma kuului projektityöskentelyopintoihin. Teatteri-ilmaisuhjaajat osallistuivat molempina vuosina. Vuonna 2011 teatteri-ilmaisunohjaajat olivat vielä opiskelijoita, ja suorittivat tapahtuman osana opintojaan, kun taas vuonna 2012 yhtä lukuun ottamatta he olivat valmistuneet.

Terveydenhoitajaopiskelijat (n=12) vastasivat kyselyyn Turun ammattikorkeakoulun Salon toimipisteessä toukokuussa 2013, ja ennen lomakkeiden jakamista pidettiin lyhyt esittely aiheeseen liittyen. Kyselylomakkeen lisäksi jaettiin aiheeseen liittyvä saatekirje (Liite 3). Aikaa lomakkeiden täyttämiseen arvioitiin kuluvan noin 30 minuuttia, mutta jokainen vastaaja sai palauttaa vastauksensa halutessaan. Teatteri-ilmaisuhjaajille (n=4) lähetettiin kyselylomake ja saatekirje sähköisesti, ja heidän vastauksensa saapuivat kesän 2013 aikana. Jokainen kyselylomakkeen saanut terveydenhoitajaopiskelija ja teatteri-ilmaisuhjaaja vastasi kyselyyn. Terveydenhoitajaopiskelijoiden vastaukset litteroitiin ennen analysointia, teatteri-ilmaisuhjaajien vastaukset olivat jo valmiiksi luettavissa sähköisessä muodossa. Tutkimusaineiston analyysi suoritettiin lokamarraskuun aikana. Kun aineisto oli siirretty sähköiseen muotoon, kyselylomakkeet hävitettiin asianmukaisesti.

Latvalan ja Vanhanen-Nuutisen (2003) mukaan sisällönanalyysin avulla on mahdollista tehdä tutkimusaineistosta havaintoja sekä analysoida niitä syste-

maattisesti. Sisällönanalyysi tarkoittaa aineiston tiivistämistä niin, että tutkittavia ilmiöitä voidaan lyhyesti ja yleistävästi kuvailla (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2003, 23). Sisällönanalyysin avulla voidaan analysoida tutkimusaineistoa systemaattisesti ja objektiivisesti. Aineiston laadullinen käsittely tarkoittaa aineiston pilkkomista osiin, käsittelyä ja uudelleen koontia, josta muodostuu uusi kokonaisuus. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103, 108-112.)

Aineiston kysymykset analysoitiin sisällönanalyysin avulla. Luokittelussa samaa asiaa tarkoittavat ilmaukset ryhmiteltiin ja yhdistettiin luokiksi, jotka nimettiin sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Aluksi tutkimusaineisto pelkistettiin, jolloin siitä jäi tutkimuksen kannalta epäolennainen pois. Lauseista muodostettiin pelkistettyjä ilmaisuja, joissa tarkoituksena oli säilyttää alkuperäinen ilmaisu mahdollisimman hyvin. Pelkistetyistä ilmauksista muodostettiin yhtäläisyyksien perusteella alaluokkia. Esimerkiksi ”hyvä näytelmä”, ”todentuntuiset esitykset” ja ”näytelmän radikaaliuden arviointi haastavaa” muodostivat alaluokan ”vaikuttava näytelmä”. Alaluokista muodostettiin yhdistävien tekijöiden perusteella yläluokkia. ”Tapahtumaan liittyvät haasteet” ja ”vaikuttava näytelmä” alaluokista muodostettiin ”toteutuksessa huomioitavat asiat” yläluokka. Vastaavasti yläluokista muodostettiin pääluokka, joka vastasi kyselylomakkeen aihetta. Esimerkiksi yläluokat ”sopiva menetelmä nuorille”, ”draama herättää ajatuksia” ja ”toteutuksessa huomioitavat asiat” muodostivat pääluokan ”taidelähtöisten menetelmien soveltuvuus ehkäisevään päihdetyöhön terveydenhoitajaopiskelijoiden mielestä”. Pääluokista voidaan edelleen tehdä yhdistävä luokka, joka tarkoittaa tutkimuksen aihetta.

Tutkimusraportti valmistui ja tulokset esitettiin joulukuussa 2013 Turun ammattikorkeakoulun Salon toimipisteessä. Tutkimustulokset toimitettiin MIMO -projektin käyttöön. Valmis työ on saatavilla ammattikorkeakoulujen julkaisuarkisto Theseuksesta.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Terveydenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuohjaajien vastaukset on analysoitu erikseen. Jokaiseen kysymykseen on liitetty oma, sekä terveydenhoitajaopiskelijoiden että teatteri-ilmaisuohjaajien vastauksista koostettu taulukko. Taulukon analysoinnin selkeyttämiseksi yläluokat on tekstissä korostettu ja suorat lainaukset vastauksista kursivoitu.

6.1 Terveydenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuohjaajien kokemuksia moniammatillisesta työskentelystä

Mitä tulee tapahtuman onnistumiseen, terveydenhoitajaopiskelijat kokivat, että tapahtuma toteutui hyvin ja että se osoittautui toimivaksi päihdevalistusmuodoksi nuorille. Lisäksi tapahtuma koettiin sekä tunteita että ajatuksia herättävänä (Taulukko 1). **Tapahtuman hyvään toteutumiseen** vaikuttivat yhtäältä tapahtuman toteutuminen ennakkosuunnitelmien mukaan, toisaalta oman osaamisen hyödyntämismahdollisuus. Tapahtuma toteutui suunnitelmien mukaan lyhyessä aikataulussa, ja sekä järjestelyt että toteutus sujuivat mutkattomasti. Oman osaamisen hyödyntämiseen liittyi tekijöiden saama positiivinen palaute, tunne omasta onnistumisesta, ja myös muiden osaamisen hyödyntäminen sekä oma panos ja osaaminen.

”Tapahtuma onnistui lyhyessä aikataulussa hienosti”

”Monipuolisesti hyödynnettiin omaa ja teatterilaisten osaamista”

”Molemmat opiskelijaryhmät antoivat oman panoksensa ja osaamisensa tapahtuman onnistumisen hyväksi”

Tapahtuma oli terveydenhoitajaopiskelijoiden mielestä **toimiva päihdevalistusmuoto nuorille**. Päihdevalistus toimi nuorille aihevalinnan ja uuden päihdevalistusmuodon myötä. Aihevalinta huomioi hyvin kohderyhmän ja oli mielenkiintoinen. Uusi päihdevalistusmuoto oli vaikuttava ja osallisti nuoria.

”Teatteri-ilmaisuohjaajien esitykset koskivat nuorten tämänhetkistä ikäryhmää vaikuttavasti”

”Nuoret saivat kokea aivan uudenlaisen ja vaikuttavan päihdevalistuksen”

”Seiskaluokkalaiset ottivat tapahtumaan kiitettävästi osaa”

Terveystoimintaopiskelijoiden mukaan **tapahtuma herätti tunteita ja ajatuksia**. Tunnetilat koettiin jännittävinä, minkä lisäksi tapahtuma onnistui herättämään sekä tunteita että keskustelua nuorten keskuudessa. Tapahtuman myötä nuorissa heräsi ajatuksia. Lisäksi se mahdollisti nuorten samaistumisen esitysten hahmoihin, sekä konkretisoi päihteiden käytön vaikutukset.

”Aluksi kyllä jännitti”

”Esitykset herättivät nuorissa paljon tunteita ja keskustelua”

Taulukko 1. Terveystoimintaopiskelijoiden kokemukset tapahtuman onnistumisesta

Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka	Päälouokka
Lyhyt aikataulu	Tapahtuma toteutui suunnitelmien mukaan	Tapahtuma toteutui hyvin	Kokemukset tapahtuman onnistumisesta
Järjestelyt ja toteutus sujuivat mutkattomasti			
Tekijöiden saama positiivinen palaute	Oman osaamisen hyödyntäminen		
Oma onnistuminen			
Oman ja muiden osaamisen hyödyntäminen			
Oma panos ja osaaminen	Aihevalinta		
Kohderyhmän huomioiminen			
Mielenkiintoinen aihevalinta			
Uusi ja vaikuttava päihdevalistusmuoto			
Nuorten osallistuminen	Uusi päihdevalistusmuoto	Tapahtuma herätti tunteita ja ajatuksia	
Oma jännitys	Tunnetilat		
Herätti nuorissa tunteita ja keskustelua			
Herätti nuorissa ajatuksia	Nuorten ajatusten herääminen		
Nuorten samaistuminen esitysten hahmoihin ja päihteiden käytön vaikutusten konkretisointuminen			

Teatteri-ilmaisuohjaajien kokemuksia tapahtuman onnistumisesta olivat tavoitteiden saavuttaminen, nuorilta saadun palautteen positiivisuus, tapahtuman on-

nistunut toteutus sekä siihen liittyvät kehittämis ehdotukset (Taulukko 2). **Tavoitteiden saavuttamiseen ja nuorilta saatuun positiiviseen palautteeseen** vaikuttivat kokemuksen tuoma apu, totunnaisesta poikkeava lähestymistapa sekä tavoitteiden saavuttaminen ja hyvä palaute. **Tapahtuman onnistuneeseen toteutukseen** liittyivät onnistuneet järjestelyt ja onnistunut toteutus tiukasta aikataulusta huolimatta. Teatteri-ilmaisuo hjaajien **kehittämis ehdotuksia** tapahtuman toteutukseen olivat pienryhmä työskentelyn ja tapahtumalle varatun ajan lisääminen sekä ryhmäkokojen pienentäminen.

”Koululuokat saatiin hyvin paikalle ja esitykset sujuivat ongelmitta”

”Tapahtumassa käsiteltävät aiheet tarvitsisivat enemmän aikaa, jotta ajatusprosessi nuorissa lähtisi kunnolla käyntiin”

”Tavoitteet saavutettiin, palaute oli hyvää ja kokonaisuutena tapahtumat olivat hyvin rakentuneet”

Taulukko 2. Teatteri-ilmaisuo hjaajien kokemukset tapahtuman onnistumisesta

Pelkistetty ilmaisu	Yläluokka	Pääluokka
Kokemus auttoi	Tavoitteiden saavuttaminen ja nuorilta saatu positiivinen palaute	Kokemukset tapahtuman onnistumisesta
Erilainen lähestymistapa		
Tavoitteiden saavuttaminen ja hyvä palaute		
Onnistuneet järjestelyt	Tapahtuman onnistunut toteutus	
Onnistunut toteutus aikataulusta huolimatta		
Enemmän pienryhmä työskentelyä	Kehittämis ehdotuksia	
Enemmän aikaa tapahtumalle		
Pienemmät ryhmäkoot		

Terveystoimintaopiskelijoiden kokemukset tapahtuman järjestämisestä jaettiin onnistumisiin ja haasteisiin (Taulukko 3). **Tapahtuman järjestämiseen liittyvät onnistumisen kokemukset** perustuivat yhteistyön onnistumiseen, nuorten positiivisiin reaktioihin ja keskittymiseen, omiin onnistumisen kokemuksiin ja nuor-

ten antamaan hyvään palautteeseen. Yhteistyön onnistuminen perustui yhteistyön mielenkiintoisuuteen, muiden ryhmien työpanoksen antamaan apuun, yhteistyön sujumiseen ja onnistuneeseen moniammatilliseen työskentelyyn. Terveystenhoitajaopiskelijat kokivat, että nuorten positiivisiin reaktioihin ja keskittymiseen vaikutti se, että suurin osa nuorista piti päivää antoisana. Oppilaat kuuntelivat toteuttajia ja katsoivat näytelmiä keskittyneesti, ja nuorten reaktiot ja mahdollinen muutosvalmius olivat selvästi havaittavissa. Omat onnistumisen kokemukset syntyivät oman esiintymisen kautta, ja ryhmien ohjaus oli sujuvaa. Nuorten antama hyvä palaute muodostui oppilaiden kiitoksista ja päihdeasioihin liittyvistä ajatuksista.

”Onnistumisen kokemukset tulivat yksittäisistä tilanteista, kun oppilaat kiittivät tai selvästi ajattelivat päihdeasioita.”

”Oppilaat oikeasti kuuntelivat ja katsoivat näytelmiä, kuuntelivat meitä.”

”Onnistumiset: Esiintyminen sujui, moniammatillisuus, ryhmien ohjaus, hyvä palaute ja ryhmän toiminta.”

Terveystenhoitajaopiskelijat **kuvasivat tapahtuman järjestämiseen liittyviä haasteita**. Näitä olivat käytössä olevat tilat ja koulut, aikataulut, järjestäjien informointi eri tavoin, toiminnallisten ohjausmuotojen kehittäminen, yhteistyö, roolijaot, näkemuserot sekä nuorten osallistuminen. Kouluun ja käytettävissä oleviin tiloihin liittyviksi haasteiksi koettiin muun muassa se, että koulun tiloihin ei saanut tutustua etukäteen, että tarvittavia tiloja ei ylipäättään järjestetty ja että koululta saatu vastaanotto oli negatiivinen. Aikatauluihin liittyvät haasteet muodostuivat suunnitteluun varatusta vähäisestä ajasta ja aikataulujen yhteensovittamisen vaikeudesta. Järjestäjien informointi eri tavoin koettiin myös haastavaksi, sillä teatteri-ilmaisuohjaajia oli informoitu tapahtumasta muita paremmin. Niinikään toiminnallisten ohjausmuotojen kehittäminen koettiin haasteena. Yhteistyöhön liittyviä haasteita terveystenhoitajaopiskelijoiden mukaan olivat vähäiset tapaamiset teatteri-ilmaisuohjaajien kanssa sekä heidän hallitseva asemansa tapahtuman suunnittelussa. Roolijakoihin ja näkemuseroihin liittyviin vaikeuksiin lukeutuivat henkilöiden väliset persoonallisuus- ja näkemuserot sekä roo-

lijakojen epäselvyys toteutuksessa. Nuorten osallistumisen haasteita olivat nuoret kohderyhmänä sekä nuorten erilaiset kehitysasteet.

"koululla ei oltu erityisen vastaanottavia"

"Yhteistyö teatteriopiskelijoiden kanssa oli haastavaa, suunniteluun käytetty aika meni teatteriopiskelijoiden tyylillä"

"--heillä oli myös omia näkemyksiä meidän osuuksiin, jotka eivät kaikki olleet niin hyviä ideoita"

"Osa vielä lapsia, ja osa nuoria teinejä. Haaste saada koko porukalle sellainen setti, että sillä saadaan vaikutettua kaikkiin."

Taulukko 3. Terveystoimijoiden kokemat onnistumiset ja haasteet tapahtuman järjestämisessä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Yhteistyö mielenkiintoista	Yhteistyön onnistuminen	Tapahtuman järjestämiseen liittyvät onnistumisen kokemukset	
Muiden ryhmien työpanos auttoi			
Yhteistyö sujui lopulta hyvin			
Onnistunut moniammatillinen työskentely			
Suurin osa nuorista koki päivän antoisana	Nuorten positiiviset reaktiot ja keskittyminen		
Oppilaat oikeasti kuuntelivat meitä ja katsoivat näytelmiä			
Nuorten reaktiot ja mahdollinen muutosvalmius			
Oma esiintyminen ja ryhmien ohjaus sujui	Omat onnistumisen kokemukset		
Oppilaiden kiitokset ja ajatukset päihdeasioista	Nuorten antama hyvä palaute		
Hyvä palaute nuorilta			
Tiloihin ei saanut tutustua etukäteen	Tiloihin ja kouluun liittyvät haasteet	Tapahtuman järjestämiseen liittyvät haasteet	Kokemukset onnistumisista ja haasteista tapahtuman järjestämisessä
Tilat olivat haaste			
Koululla ei järjestetty tarvittavia tiloja			
Koululla huono vastaanotto	Aikatauluihin liittyvät haasteet		
Ei riittävästi aikaa suunnitteluun			
Aikataulujen yhteensovittaminen haasteellista			
Teatterilaisia oli informoitu paremmin tapahtumasta	Järjestäjien informointi eri tavoin		
Haasteena toiminnallisten ohjausmuotojen kehittäminen	Toiminnallisten ohjausmuotojen kehittäminen		
Vähän tapaamisia teatterilaisten kanssa	Yhteistyön haasteet		
Teatterioiskelijat hallitsivat suunnittelua			
Ihmisten persoonallisuuserot	Roolijakoihin ja näkemyseroihin liittyvät haasteet		
Näkemyserot			
Roolijakojen epäselvyys toteutuksessa			
Haasteena nuorten osallistuminen	Haasteena nuorten osallistuminen		
Nuoret kohderyhmänä haastava			
Nuorten erilaiset kehityshaasteet			

Teatteri-ilmaisuohjaajien kokemukset tapahtuman järjestämisestä jaettiin niinkään onnistumisiin ja haasteisiin (Taulukko 4). **Tapahtuman järjestämiseen**

liittyviä onnistumisen kokemuksia tuottivat purkutilanteiden onnistumiset ja nuoret toimivana kohderyhmänä. Purkutilanteiden onnistumiseen vaikuttivat vapaa keskustelu ja asioiden pohtiminen pienryhmissä. Teatteri-ilmaisuhjaajat kokivat keskusteluissa onnistumisia. Nuoret olivat sovelias kohderyhmä tapahtumalle, ja erityisen tärkeää oli nuorten aito, todellinen kohtaaminen. Teatteri-ilmaisuhjaajien mielestä yleisö eläytyi esitykseen.

”Joissakin ryhmissä keskustelu oli vapaata ja asioita päästiin pohtimaan aidosti”

”Onnistumisen kokemuksia toisaalta tuottivat ne hetket, jos sai jonkun keskusteluissa aiemmin häirinneen yhtäkkiä ymmärtämään, mistä on kyse – ja sitä kautta avaamaan itseään hieman”

”Esiintyjälle toki myös jokainen naurunremakka esityksen oikeassa paikassa on aina mukava juttu.”

Tapahtuman järjestämisen haasteet liittyivät purkutilanteisiin, tapahtuman järjestelyihin sekä ryhmäkokoihin. Purkutilanteiden haasteeksi koettiin esityksen purkaminen pienryhmissä. Muita haasteita olivat haastattelijan vilpittömyys, keskustelun vetäjän ennako-oletukset ja ihmisen kohtaamisen taidot. Tapahtuman järjestelyihin liittyviä haasteita olivat tapahtuman rajallinen ajankäyttö, keskusteluihin varattu riittämätön aika sekä koulujen järjestelyihin liittyvät haasteet. Ongelmallisiksi koettiin myös ryhmäkoot, sillä niiden koko vaihteli merkittävästi. Erityisesti suurten ryhmien ohjaus ja niin sanotusti häirikköoppilaat koettiin haasteellisina.

”Tulkitsin nuorten arastelevan keskustelussa jos keskustelun vetäjällä tuntui jo ennestään olevan oletus oikeanlaisista vastauksista”

”Koska aika on niin lyhyt, voi nuorista tuntua vaivaantuneelta vastata kysymyksiin”

”Haasteena ovat suuret ryhmäkoot, sillä suuria joukkoja on vaikea hallita”

Taulukko 4. Teatteri-ilmaisuohjaajien kokemat onnistumiset ja haasteet tapahtuman järjestämisessä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Vapaa keskustelu ja asioiden pohtiminen pienryhmissä	Purkutilanteiden onnistumiset	Tapahtuman järjestämiseen liittyvät onnistumisen kokemukset	Kokemukset onnistumisista ja haasteista tapahtuman järjestämisessä
Onnistumisia ryhmäkeskusteluissa			
Nuorten todellinen kohtaaminen tärkeää	Nuoret hyvä kohde-ryhmä		
Eläytyvä yleisö			
Esityksen purku pienryhmissä	Purkutilanteiden haasteet	Tapahtuman järjestämiseen liittyvät haasteet	
Haastattelijan vilpittömyys			
Keskustelun vetäjän ennako-oletukset			
Keskustelun vetäjän ihmisen kohtaamisen taidot			
Tapahtuman rajallinen ajankäyttö	Tapahtuman järjestelyihin liittyvät haasteet		
Liian vähäinen aika keskusteluissa			
Koulujen järjestelyihin liittyvät haasteet			
Ryhmäkokojen merkittävä vaihtelevuus	Ryhmäkokojen haastavuus		
Suurten ryhmien ohjaus			
Häiriköoppilaat			

Terveydenhoitajaopiskelijoiden kokemuksia projektityöskentelyssä oppimisesta olivat ammatillinen oppiminen projektityöskentelyssä, oman ajattelun ja luovuuden hyödyntäminen sekä moniammatillisen tapahtuman järjestämiseen liittyvä oppiminen (Taulukko 5). **Projektityöskentely osana terveydenhoitajan ammatillista oppimista** jaettiin kahteen alaluokkaa; projektityöskentelyyn alan koulutuksessa sekä uuteen oppimistapaan. Terveydenhoitajaopiskelijoiden mukaan projektityöskentelyä terveydenhoitajan koulutuksessa on liikaa, mutta muihin vastaaviin hankkeisiin verrattuna kyseinen projekti koettiin miellyttävänä. Projektityöskentely tässä muodossa miellettiin uudeksi tavaksi oppia, sillä se tutustutti osallistujat uusiin toimintatapoihin ja oli ylipäättään tavanomaista opetavaisempi. Terveydenhoitajaopiskelijat saivat myös vinkkejä ja uusia kokemuksia jatkoa ajatellen.

”Tämän projektin kohdalla kivaa vaihtelua, nyt niitä jo liikaa”

”Projekti oli aika pitkä, mutta verraten muihin tekemiimme projekteihin kiva toteutettava”

Projektityöskentelyssä sai käyttää **omaa ajattelua ja luovuutta**. Terveydenhoitajaopiskelijat kokivat projektin herättävän ajatuksia ja tarjoavan mahdollisuuden luovaan työskentelyyn. Projektityöskentely herätti ajatuksia, joita olivat sen työläys, ja toisaalta myös palkitsevuus. Itsenäisessä työskentelyssä sai käyttää omia vahvuuksia ja työskentely oli mielenkiintoista ajoittaisista vaikeuksista huolimatta. Alkuvaikeuksien jälkeen projektityöskentelyä pidettiin onnistuneena ja ”omana juttuna”. Työnteko projektissa koettiin miellyttävänä ja antoisana. Mahdollisuutta luovuuden hyödyntämiseen pidettiin yleisesti positiivisena, sillä sen myötä osallistujat saattoivat vaikuttaa hankkeen sisältöön ja toteutukseen.

”Itsenäisyys ja omien vahvuuksien hyödyntäminen oli parasta”

”Omana juttuna, sopivasti haastetta”

Moniammatillisen tapahtuman järjestämiseen liittyvässä oppimisessa korostui itse tapahtuman järjestäminen lisäksi moniammatillinen työskentely. Haasteiksi tapahtuman järjestämiselle muodostuivat osallistujien vaihteleva panostus ja ajan puute. Terveydenhoitajaopiskelijoiden mukaan omaa organisointikykyä sai käyttää ja vastuu lopputuloksesta jäi toteuttajille. Moniammatillista työskentelyä luonnehdittiin positiivisilla luonnesanoilla, kuten ”hienoa” ja ”mukavaa”. Mahdollisuus toimia ryhmässä mainittiin työskentelytavan hyveenä.

”Kaikki taideopiskelijat eivät välttämättä olleet yhtä sitoutuneita projektiin”

”Oli taas vaihteeksi vaan ajateltu, että teimme suunnittelun omalla ajalla, eikä oltu varattu koulussa aikaa siihen”

”Ryhmätoiminta ja moniammatillisuus toivat projektityöskentelyyn lisäulottuvuuksia”

”Kivaa työskennellä ihan erityyppisten ja ihan eri alaa opiskelevien kanssa”

Taulukko 5. Terveydenhoitajaopiskelijoiden kokemukset oppimisesta projektityöskentelyssä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Liikaa projektityöskentelyä	Projektityöskentely terveydenhoitajien koulutuksessa	Projektityöskentely osana terveydenhoitajan ammatillista oppimista	Kokemuksia oppimisesta projektityöskentelyssä
Muihin projekteihin verrattuna miellyttävä			
Uusia projektin toimintatapoja	Uusi tapa oppia		
Opettavainen, sai vinkkejä			
Uusia kokemuksia			
Työlästä, palkitsevaa	Projektin herättämät ajatukset	Oma ajattelu ja luovuus projektityöskentelyssä	
Itsenäinen työskentely ja omat vahvuudet			
Mielenkiintoista, haastavaa			
Aluksi haastavaa, mutta onnistui lopulta			
Oma juttu			
Miellyttävää ja antoisaa	Luovuuden hyödyntäminen		
Mahdollisuus luovuuden käyttöön			
Sisältöön ja toteutukseen vaikuttaminen	Tapahtuman järjestäminen	Moniammatillisen tapahtuman järjestämiseen liittyvä oppiminen	
Osallistujien erilainen panostus			
Ajan puute			
Organisointikykyä sai käyttää ja vastuu lopputuloksesta	Moniammatillinen työskentely		
Mukava työskennellä moniammatillisesti			
Moniammatillisuus hienoa			
Ryhmässä toimiminen			

Teatteri-ilmaisuohjaajien kokemukset projektityöskentelyssä liittyivät projektityön ominaisuuksiin ja yhteistyöhön panostamiseen (Taulukko 6). **Projektityöhön liittyviä tekijöitä** olivat osallistujien aiemmat kokemukset projektityöskentelystä, yksittäisen projektin asettamat haasteet sekä projektityöskentelyn mielekkyys. Teatteri-ilmaisuohjaajilla oli aiempaa kokemusta projektityöskentelystä, ja siksi projektityöskentely oli heille jo entuudestaan tuttua. Projektin asettamina haasteina koettiin teatteri-ilmaisuohjaajien etäinen sijainti kouluista ja terveydenhoitajaopiskelijoista. Projektityön mielekkyyden osatekijöinä koettiin työn antoisuus, mukavuus ja nautittavuus.

”Teatteri-ilmaisuuden ohjaajana lähestulkoon kaikki työt ovat projektiluonteisia

, joten projektityöskentelyssä ei sinänsä ollut mitään uutta”

”Projektityöskentely on antoisaa. Nautin työskentelystä useamman ihmisen kanssa”

Yhteistyöhön panostaminen koostui muiden huomioimisesta ja lisääjasta yhteistyölle. Muiden huomioiminen sisälsi muiden näkökulmien ja ideoiden huomioon ottamisen. Teatteri-ilmaisuhjaajat toivoivat lisää aikaa yhteistyölle terveydenhoitajaopiskelijoiden kanssa sekä enemmän mahdollisuuksia yhteistyöhön.

”Mielestäni on virkistävää, kun kuulee muita näkökulmia ja ideoita, siinä oppii itsekkin huomioimaan asioita, jotka ei muuten tulisi mieleen”

”Opettajien olisi pitänyt varata enemmän aikaa ja mahdollisuuksia yhteistyöhön”

Taulukko 6. Teatteri-ilmaisuhjaajien kokemukset oppimisesta projektityöskentelyssä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääloukka
Projektityöskentely ennestään tuttua	Aiemmat kokemukset projektityöskentelystä	Projektityöhön liittyvät tekijät	Kokemuksia oppimisesta projektityöskentelyssä
Haasteena teatterilaisten etäinen sijainti kouluista ja terveydenhoitajista	Projektin asettamat haasteet		
Työn mielekkyys ja antoisuus	Projektityöskentelyn mielekkyys		
Mukavuus			
Projektityöskentely on antoisaa ja nautittavaa			
Muiden näkökulmien ja ideoiden huomioon ottaminen	Muiden huomioiminen	Yhteistyöhön panostaminen	
Enemmän yhteistyötä terveydenhoitajien ja teatteri-ilmaisuhjaajien välille	Lisää aikaa yhteistyölle		
Enemmän aikaa ja mahdollisuuksia yhteistyöhön			

Terveydenhoitajaopiskelijoiden mielipiteet yhteistyöstä teatteri-ilmaisuhjaajien kanssa liittyivät tapahtuman tuomiin kokemuksiin yhteistyöstä, yksilöiden vaikutuksesta kokonaisuuteen sekä ajatusten ja ideoiden vaihdosta (Taulukko 7). **Kokemuksiin yhteistyöstä** sisältyivät sekä positiiviset kokemukset että yhteistyön asettamat haasteet. Terveydenhoitajaopiskelijoilla oli positiivisia kokemuksia yhteistyöstä teatteri-ilmaisuhjaajien kanssa. Yhdessä työskentely koettiin mieluisana, hedelmällisenä, antoisana ja hauskana. Yhteistyö sujui toisella kerralla paremmin. Terveydenhoitajaopiskelijoiden mukaan yhteistyö sujui luonte-

vasti, ja teatterilaiset olivat mukavia. Yhteistyön haasteeksi koettiin terveydenhoitajan roolin jääminen esityksen varjoon. Myös se, ettei yhteistyötä terveydenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuhjaajien välillä joissakin ryhmissä lainkaan tehty, jokaisen hoitaessa vain oman osuutensa, koettiin ongelmana.

”Yhteistyö sujui minusta todella hyvin. Teatterilaiset olivat tosi rentoja ja mukavia”

”Th:n asiantuntijan rooli jäi esityksen jälkeen melko vaisuksi

”Meidän ryhmän yhteistyö sujui niin, että terkkarit hoitivat oman osuuden ja teatterilaiset omansa”

Yksilöiden vaikutus kokonaisuuteen jaettiin ryhmähenkeen ja eri ammattiryhmien persoonallisuuseroihin. Ryhmähenki koettiin yleisesti ottaen hyväksi, ja henkilökemiat kohtasivat ryhmissä. Ryhmähengen muodostumiseen vaikutti myös toisten huomioon ottaminen. Ammattiryhmien persoonallisuuserot tulivat esiin nimenomaan terveydenhoitajien vastauksissa. Teatteri-ilmaisuhjaajien kanssa tuli myös erimielisyyksiä, ja terveydenhoitajaopiskelijat kokivat heidät erilaisiksi tyyliltään ja persoonaltaan omaan ammattiryhmäänsä verrattuna. Myös teatteri-ilmaisuhjaajien luovuus koettiin haastavana.

”Oli tuurista kiinni, että ryhmään tuli sellaisia ihmisiä, joiden kemiat kohtasivat”

”Meidän ryhmän ryhmähenki oli aivan mainio. Kuulin kuitenkin muilta ryhmäläisiltä erimielisyyksistä teatterilaisten kanssa”

”Tyyliltään ja persoonaltaan hyvin erityyppisiä ihmisiä, yhteinen sävel löytyi kuitenkin hyvin kun molemmat ryhmät antoivat jotain omasta osaamisestaan”

”--haastavaa heidän luovuuden takia. Välillä tuntui menevän överiksi”

Ajatusten ja ideoiden vaihto sisälsi erilaiset näkökulmat, ideoiden ja mielipiteiden jakamisen sekä oppimiskokemukset. Terveydenhoitajaopiskelijoiden mukaan tapahtuman toteutuksen yhteydessä tuli esiin erilaisia näkökulmia. Teatteri-ilmaisuhjaajilla oli terveydenhoitajaopiskelijoista poikkeava näkemys päihdevalistukseen. Toisaalta terveydenhoitajaopiskelijoiden mukaan molemmat järjestäjärühmät toivat keskusteluun hyviä näkökulmia. Ideoiden ja mielipiteiden jakamiseen liittyi vapaus kertoa omista mielipiteistään sekä yhteistyön myötä tulleet uudet ideat ja ajatukset. Oppimiskokemuksia eritellessään molemmat

ryhmät kertoivat oppineensa paljon toisiltaan. Oppimiseen oli terveydenhoitajilla ja teatteri-ilmaisuohjaajilla erilaiset tavoitteet.

”Molemmat toivat hyviä näkökulmia kyseisiin asioihin”

”Ovat hyvin erilaisia ihmisiä ja heillä oli erilainen näkemys päihdevalistukseen kuin meillä terkkareilla”

Taulukko 7. Terveydenhoitajaopiskelijoiden mielipiteitä yhteistyöstä teatteri-ilmaisuohjaajien kanssa

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Työskentely mieluisaa	Positiiviset kokemukset yhteistyöstä	Kokemukset yhteistyöstä	Kokemukset yhteistyöstä teatteri-ilmaisuohjaajien kanssa
Työskentely oli hedelmällistä, antoisaa ja hauskaa			
Toisella kerralla yhteistyö sujui paremmin			
Yhteistyö sujui luontevasti ja teatterilaiset olivat mukavia			
Yhteistyö oli haasteellista	Yhteistyön haasteet		
Th:n rooli jäi esityksen varjoon			
Yhteistyötä ei tehty, vaan jokainen hoiti oman osuutensa itse			
Hyvä ryhmähenki	Ryhmähenki	Yksilöiden vaikutus kokonaisuuteen	
Henkilökemiat kohtasivat ryhmissä			
Toisten huomioon ottaminen			
Erimielisyydet teatterilaisten kanssa	Ammattiryhmien persoonallisuuserot		
Erlaisia tyyliiltään ja persoonaltaan			
Teatterilaisten luovuus haastavaa			
Erlainen näkemys päihdevalistukseen	Erlaiset näkökulmat		
Molemmat toivat hyviä näkökulmia			
Vapaus kertoa omista mielipiteistään	Ideoiden ja mielipiteiden jakaminen	Ajatusten ja ideoiden vaihto	
Uusia ideoita ja ajatuksia			
Molemmat oppivat toisiltaan paljon.	Oppimiskokemukset		
Erlaiset tavoitteet			

Teatteri-ilmaisuohjaajien kokemukset yhteistyöstä terveydenhoitajaopiskelijoiden kanssa sisälsi eri näkökulmien omaksumisen moniammatillisessa työskentelyssä sekä yhteistyöhön panostamisen (Taulukko 8). **Eri näkökulmien**

omaksuminen moniammatillisessa työskentelyssä muodostui erilaisista näkökulmista aiheeseen, erilaisten ihmisten kanssa työskentelystä sekä toisiltaan oppimisesta. Erilaiset näkökulmat aiheeseen johtuivat paljolti mukana olleiden ammattiryhmien keskinäisestä erilaisuudesta. Teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan yhteistyö eri alojen edustajien kanssa oli virkistävää, ja sen kautta oli mahdollista saada uusia näkökulmia työskentelyyn. Erilaisten ihmisten kanssa työskentelyyn kuului terveydenhoitajaopiskelijoiden erilaisuus teatteri-ilmaisuohjaajiin verrattuna. Teatteri-ilmaisuohjaajien mielestä terveydenhoitajaopiskelijoiden vetämissä keskusteluissa näkyi tutkimustulosten ennako-oletusten taakka. Oppimista toisten osaamisalueilta olisi toivottu enemmän.

”Opiskeluaikana olleen ryhmän kanssa yhteistyö ei ollut läheskään yhtä antoisaa, vaan tuolloin joillain terveydenhoitajaopiskelijoilla oli ehkä hieman kyseenalaisia tapoja puhua lapsille (synkää pelottelua ja negatiivisuuden kautta puhumista). Mutta tämä uusi ryhmä oli todella asiallinen ja osasi käsitellä lapsia paremmin.”

”Yksi asia, jota voisi ehkä kehittää puolin ja toisin, on pieni ripaus toisen osaamisalueen oppimista. Esimerkiksi teatteri-ilmaisuuden ohjaajille on hyvä pysyä kartalla lapsien yleisimpien kysymysten vastauksista terveystieteeltä ja terveydenhoitajaopiskelijat voisivat esimerkiksi saada pientä opetusta esim. puhumisesta/dialogista.”

Teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan **yhteistyöhön panostaminen** edellytti omaa panosta ryhmätyössä, onnistunutta yhteistyötä sekä lisääntynyttä yhteistyötä. Oma panos ryhmätyössä tarkoitti sitä, että jokainen hoiti oman vastuunsa. Oma selkeä rooli ryhmässä edisti teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan ryhmän toimivuutta. Onnistuneen yhteistyön osatekijöinä mainittiin sujuva yhteistyö, erilaisten persoonallisuuksien kohtaaminen ja vahvuuksien yhdistäminen. Teatteri-ilmaisuohjaajat olisivat toivoneet lisää aikaa yhteistyölle, sillä siten olisi voinut hyödyntää enemmän moniammatillisuutta. Myös ryhmäytymistä ja keskinäistä kommunikaatiota olisi toivottu enemmän.

”Yhteistyö terveydenhoitajaopiskelijoiden kanssa oli sujuvaa ja persoonamme tuntuivat kohtavan suunnittelutyössä.”

”Jokaisella oli omia vahvuuksiaan. Ne kun saisi vielä yhdistettyä, niin olisi entistä upeampaa”

”Mikäli aikaa olisi ollut enemmän olisi työnkuvia voinut sekoittaa enemmän ja ottaa kaikki hyöty irti ”moniammatillisuudesta”.”

Taulukko 8. Teatteri-ilmaisuohjaajien kokemukset yhteistyöstä terveydenhoitajaopiskelijoiden kanssa

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Päälouokka
Eri ammattien näkökulmat aiheeseen	Eriolaiset näkökulmat aiheeseen	Eri näkökulmien omaksuminen moniammatillisessa työskentelyssä	Kokemukset yhteistyöstä terveydenhoitajaopiskelijoiden kanssa
Yhteistyö eri alojen kanssa on virkistävää			
Eri alojen ihmisiltä saa uusia näkökulmia työskentelyyn			
Terveydenhoitajaopiskelijoiden erilaisuus teatteri-ilmaisuohjaajiin verrattuna	Eriolaisten ihmisten kanssa työskentely		
Terveydenhoitaja-opiskelijoilla keskusteluissa tutkimustulosten ennako-oletusten taakka			
Enemmän toisten osaamisalueita oppimista	Oppiminen toisiltaan		
Jokainen hoitaa oman vastuualueensa	Oma panos ryhmätyössä	Yhteistyöhön panostaminen	
Oma rooli ryhmässä edisti ryhmän toimivuutta			
Sujuva yhteistyö ja persoonat kohtasivat	Onnistunut yhteistyö		
Vahvuuksien yhdistäminen			
Mikäli aikaa olisi ollut enemmän, olisi voinut enemmän hyödyntää moniammatillisuutta	Lisää aikaa yhteistyölle		
Ryhmäytymistä olisi voinut olla enemmän			
Lisää kommunikaatiota			

6.2 Terveystenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuhjaajien kokemukset taidelähtöisistä menetelmistä ehkäisevän päihdetyön oppimisen tukena

Terveystenhoitajaopiskelijoiden mielipiteet taidelähtöisten menetelmien soveltuvuudesta ehkäisevään päihdetyöhön luokiteltiin soveltuvaan menetelmään nuorille, draaman kykyyn herättää ajatuksia ja toteutuksessa huomioitaviin asioihin (Taulukko 9). Terveystenhoitajaopiskelijoiden mukaan taidelähtöiset menetelmät ovat **soveltuva menetelmä nuorille**, sillä ne ovat vaikutukseltaan luentoja tehokkaampia ja nuoret ovat hyvä kohderyhmä taidelähtöisille menetelmille. Taidelähtöiset menetelmät olivat luentoja tehokkaampia, sillä ne saivat nuoret kuuntelemaan keskittyneemmin kuin niin sanotut kalvosulkeiset. Terveystenhoitajaopiskelijat kokivat myös purkutilanteilla olleen suuri merkitys tapahtuman onnistumisen kannalta. Nuoret ovat sovelias kohderyhmä taidelähtöisille menetelmille myös siksi, että nuoret ovat yleensä kiinnostuneita esimerkiksi teatterista ja musiikista. Nuorille toivottiin jatkossa lisää samankaltaisia tapahtumia. Lisäksi taidelähtöisten menetelmien kautta tarjoutuu enemmän mahdollisuuksia valita kohderyhmälle sopiva ohjausmuoto.

”Monilla erilaisilla esittämismuodoilla saadaan paljon enemmän vaikutettua kuin vain luennoimalla”

”Pelkkä esitys yksinään ei olisi ollut toimiva, koska silloin nuoret olisivat jääneet yksin pohtimaan asioitaan”

”Nuoria kiinnostaa esim. musiikki, teatteri yms. Tällä tavalla esitetyt asiat jäävät ehkä helpommin nuorten mieleen”

Draaman kyky herättää ajatuksia piti sisällään nuorten aistien aktivoinnin ja ajatusten heräämisen, samaistumisen näytelmään sekä tunteisiin vetoamisen. Nuorten aistien aktivointiin ja ajatusten heräämiseen liittyi terveystenhoitajaopiskelijoiden mukaan draaman kyky herättää kiinnostusta, havainnollistamisen helpottuminen sekä moniin aisteihin vaikuttaminen. Lisäksi nuorten osallistuminen ajatusten herättämisen kannalta oli tärkeää. Näytelmään samaistumisen avulla asia konkretisoitui nuorille. Tunteisiin vetoamalla oli mahdollista herättää

nuorissa paljon tunteita. Lisäksi näytelmä kosketti nuoria ja aktivoi heitä keskustelemaan.

”Paljon parempi tapa kuin pelkkä diaesitys, kosketti nuoria selkeästi ja heidän oli siitä helppo lähteä keskustelemaan”

”Mitä enemmän aisteja käytössä, sitä vaikuttavampi/mieleenpainuvampi”

”Niiden avulla helpompi päästä nuoren pään sisälle. Se tuo konkreettisesti asiat nuorten nähtävälle”

Terveystieteiden opiskelijoiden mukaan **toteutuksessa huomioitavia asioita** olivat tapahtumaan liittyvät haasteet sekä vaikuttava näytelmä. Tapahtumaan liittyvät haasteet olivat asian vetäminen leikiksi, itse näytelmään liittyvät seikat sekä se, etteivät nuoret uskalla keskustella. Lisäksi ongelmalliseksi koettiin myös teatteri-ilmaisuohjaajien aiheeseen perehtyminen. Terveystieteiden opiskelijoiden mukaan näytelmä oli vaikuttava, sillä esitykset olivat onnistuneita ja todentuntuisia. Pulmallisena pidettiin niinkään näytelmän radikaaliuden arviointia etukäteen.

”Miinuspuoli on tietysti se, että jotkin nuoret ottavat nuoret näytelmät ”vitsinä”

”Näytelmä oli todella hyvä”

”Se kuinka radikaalia/ raakaa voi näytelmästä tehdä, on vaikeaa etukäteen tietää ilman kohde-ryhmän tarkempaa tuntemista”

Taulukko 9. Terveystoimintaopiskelijoiden mielipiteet taidelähtöisten menetelmien soveltuvuudesta ehkäisevään päihdetyöhön

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääloukka
Sai nuoret kuuntelemaan keskittyneemmin kuin ns. kalvosulkeiset	Luentoja tehokkaampi	Soveltuva menetelmä nuorille	Taidelähtöisten menetelmien soveltuvuus ehkäisevään päihdetyöhön
Purkutilanteen suuri merkitys	Nuoret hyvä kohderyhmä		
Nuoret ovat kiinnostuneita esim. teatterista ja musiikista			
Jatkossa lisää samankaltaisia tapahtumia			
Enemmän mahdollisuuksia, voi valita kohderyhmälle sopivan ohjausmuodon	Nuorten aistien aktivointi ja ajatusten herääminen	Draama herättää ajatuksia	
Draama herättää kiinnostusta			
Havainnollistaminen helpompaa			
Voidaan vaikuttaa moniin aisteihin	Samaistuminen näytelmään		
Nuorten osallistuminen herättää ajatuksia nuorissa			
Asia konkretisoituu nuorille	Tunteisiin vetoaminen		
Nuorten samaistuminen			
Nuorissa heräsi paljon tunteita	Tapahtumaan liittyvät haasteet	Toteutuksessa huomioitavat asiat	
Kosketti nuoria ja herätti heitä keskustelemaan			
Asian vetäminen leikiksi			
Näytelmään liittyvät haasteet	Vaikuttava näytelmä		
Nuoret eivät uskalla keskustella			
Näyttelijöiden tulee myös pehentyä aiheeseen			
Onnistuneet esitykset			
Todentuntuiset esitykset			
Näytelmän radikaaliuden arviointi haastavaa			

Teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan taidelähtöisten menetelmien soveltuvuus ehkäisevään päihdetyöhön sisälsi draaman ja taiteen ominaisuudet sekä nuorten oppimisen taiteen ja toiminnallisten menetelmien avulla (Taulukko 10). **Draaman ominaisuuksia** olivat draaman kyky vedota tunteisiin ja draamaan samaistuminen. Draama vetoaa tunteisiin, sillä teatteri koskettaa ja antaa mahdollisuuden tunteiden käsittelyyn. Draamaan samaistumiseen liittyi esityksen mieleenpainuvuus, todentuntuisuus sekä henkilöhahmoin samaistuminen.

”Esitys pysyy mielessä vielä kymmenen vuoden jälkeenkin, siinä missä pelkästään kuunneltu luento todennäköisesti haihtuu päästä”

”Teatteri on samaistumisen taidetta, eli siinä hyödynnetään ihmisen halua ja kykyä samaistua. Teatterin avulla samaistumalla ihminen voi ikään kuin turvallisesti kokea itse. Ja kun kokee itse, asia tulee lähemmäksi eikä ole enää vain etäinen asia, joka tapahtuu toisille tuolla jossain”

”Teatteri on vahva ja toimiva keino siitä syystä, että taidemuodoista se pääsee lähimmäksi oikeaa elämää.”

Teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan **taiteen ja taidelähtöisten menetelmien ominaisuuksia** ovat tehokkuus ajatusten herättäjänä ja kyky haastaa ajattelemaan. Taiteen avulla on mahdollista oivaltaa itse ja lisäksi taide ei neuvo tai saarnaa.

”Taide ylipäänsä haastaa ihmisen viipymään asian äärellä, sillä taide on usein enemmän kysymistä kuin vastaamista.”

”Taide ei välttämättä neuvo tai saarnaa vaan pyrkii enemmänkin kysymään ja herättämään taiteen kokijassa oman kyseenalaistamisen prosessin.”

Nuorten oppiminen taiteen ja toiminnallisten menetelmien avulla sisälsi nuoret toiminnallisten menetelmien kohteena sekä oppimisen taiteen kautta. Nuoret toiminnallisten menetelmien kohteena tarkoitti osallistujien huomiointia toiminnallisten menetelmien suunnittelussa. Teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan oppiminen taiteen kautta on mahdollista, sillä taide palvelee erilaisia oppimistapoja, taide on ylipäänsä pedagogista ja lisäksi draama on tuttu ja helposti ymmärrettävä taiteenlaji nuorille.

”Toisaalta taidelähtöisiä menetelmiä käytettäessä pitäisi muistaa pitää jonkinlainen ”kultainen keskitie” ja ottaa huomioon osallistajat, varsinkin jos kyseessä on jotakin osallistavaa toimintaa”

”Taiteen avulla voidaan palvella samanaikaisesti niin visuaalisia, auditiivisia kuin kinesteettikkokin parhaalla mahdollisella tavalla”

Taulukko 10. Teatteri-ilmaisuohjaajien mielipiteet taidelähtöisten menetelmien soveltuvuudesta ehkäisevään päihdetyöhön

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Päälouokka
Teatteri koskettaa	Draama vetoaa tunteisiin	Draaman ominaisuuksia	Taidelähtöisten menetelmien soveltuvuus ehkäisevään päihdetyöhön
Tunteiden käsittely			
Esityksen mieleenpainuvuus			
Todentuntuisuus			
Samaistuminen henkilö- hahmoihin			
Tehokas ajatusten herättäjä	Taidelähtöisten menetelmien ominaisuuksia	Taiteen ominaisuuksia	
Taide haastaa ajattelemaan			
Taiteen avulla voi oivaltaa itse			
Taide ei neuvo tai saarnaa			
Osallistujien huomiointi toiminnallisten menetelmien suunnittelussa	Nuoret toiminnallisten menetelmien kohteena	Nuorten oppiminen taiteen ja toiminnallisten menetelmien avulla	
Taide palvelee erilaisia oppimistapoja	Oppiminen taiteen kautta		
Taide on pedagogista			
Draama tuttu ja helposti ymmärrettävä taiteenlaji nuorille			

Terveystenhoitajaopiskelijoiden oppimiskokemuksiin ehkäisevästä päihdetyöstä liittyivät taidelähtöiset työskentelytavat, nuoren kohtaaminen ehkäisevässä päihdetyössä sekä oppimiskokemukset (Taulukko 11). **Taidelähtöisiin työskentelytapoihin** sisältyi taidelähtöisistä menetelmistä oppiminen sekä uusien näkökulmien ja työskentelytapojen omaksuminen. Taidelähtöisistä menetelmistä oppimiseen kuului taidelähtöisillä menetelmillä opettaminen sekä teatteriesityksen mieleenpainuvuus. Terveystenhoitajaopiskelijoiden mukaan näytelmä herätti nuoret ajattelemaan, ja tunteisiin vetoaminen osoittautui toimivaksi ehkäisevän päihdetyön muodoksi. Uusien näkökulmien ja työskentelytapojen omaksuminen koostui uusista näkökulmista ehkäisevään päihdetyöhön sekä uusien työskentelytapojen oppimisesta.

”Ei se minulle kyllä muuta opettanut kuin sen, että taidelähtöisilläkin menetelmillä on mahdollista opettaa”

”Tunteisiin vetoamalla ehkäisevä päihdetyö on varmasti toimivaa”

"Tapahtuma tuki hyvin ehkäisevän päihdetyön oppimista. Sai uutta näkökulmaa ehkäisevän päihdetyön tekemisestä"

Terveystenhoitajaopiskelijoiden mukaan **nuorten kohtaaminen ehkäisevässä päihdetyössä** tarkoitti vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä nuorten oman näkökulman tuomista tapahtumaan. Opiskelijat kokivat, että heidän vuorovaikutustaitonsa kehittivät hankkeen aikana heidän ollessaan suorassa kontaktissa nuorten kanssa. Vuorovaikutustaidot kehittivät tapahtuman aikana, sillä tapahtumasta oppi nuorten kanssa tapahtuvasta vuorovaikutuksesta. Nuorten näkökulmaan tässä yhteydessä liittyi draaman toimivuus menetelmänä sekä nuorten silmien avautuminen asialle tapahtuman kuluessa.

"Opin millä tavoin nuorien yläasteikäisten kanssa kannattaa olla vuorovaikutuksessa päihteistä keskustellessa/informoidessa"

Terveystenhoitajaopiskelijat pohtivat myös hankkeen tuomia **oppimiskokemuksia**. He kokivat päihdetiedon hallitsemisen eli päihdefaktojen osaamisen oleelliseksi. Joillekin projekti ei opettanut uutta päihdetyöstä. Terveystenhoitajien vastauksista kävi ilmi se, että hankkeen koettiin vievän resursseja muulta opiskelulta. Lisäksi nuorten koettiin hyötyvän tapahtumasta sen toteuttajia enemmän.

"Faktat oli itsellä oltava hallussa"

"--vei kaikki resurssit mielenterveysjaksolta eli jäi itseopiskelun varaan"

"Mielestäni oman oppimiseni kannalta sillä ei ollut kovin paljon vaikutusta. Enemmänkin 7.luokkalaiset hyötyivät siitä"

Taulukko 11. Terveydenhoitajaopiskelijoiden oppimiskokemukset ehkäisevästä päihdetyöstä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääloukka
Taidelähtöisillä menetelmillä voi opettaa	Taidelähtöisistä menetelmistä oppiminen	Taidelähtöiset työskentelytavat	Kokemukset ehkäisevän päihdetyön oppimisesta
Teatteriesitys jäi mieleen			
Näytelmä herätti nuoret ajattelemaan			
Tunteisiin vetoaminen on toimiva ehkäisevän päihdetyön muoto			
Uusi näkökulma ehkäisevään päihdetyöhön	Uusien näkökulmien ja työskentelytapojen omaksuminen	Nuoren kohtaaminen ehkäisevässä päihdetyössä	
Oppi uusia työskentelytapoja			
Oppi nuorten kanssa tapahtuvasta vuorovaikutuksesta	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen		
Draama toimiva menetelmä	Nuorten näkökulman tuominen tapahtumaan	Oppimiskokemukset	
Tapahtuma avasi nuorten silmät asialle			
Päihdefaktojen osaaminen	Päihdetiedon hallitseminen	Oppimiskokemukset	
Vei resursseja muulta opiskelulta	Tapahtuma ei opettanut uutta päihdetyöstä		
Nuoret hyötyivät enemmän kuin toteuttajat			

Teatteri-ilmaisuohjaajien kokemus ehkäisevän päihdetyön oppimisesta oli se, että kyseessä oleva päihdevalistusmuoto toimi nuorille, ja että nuoria kannustettiin itsenäiseen päätöksentekoon (Taulukko 12). Teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan tapahtuma oli **toimiva päihdevalistusmuoto nuorille**, sillä se mahdollisti tunteiden heräämisen ja samaistumisen sekä päihdetiedon jakamisen nuorille uudella positiivisella tavalla. Lisäksi tapahtuma oli onnistunut nuorten kannalta. Teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan tunteiden herääminen ja samaistuminen näytelmään oli tärkeää, sillä nuoret saattoivat samaistumisen kautta käydä läpi erilaisia tunnetiloja. Tapahtuman kautta oli mahdollista jakaa päihdetietoa uudella positiivisella tavalla siten, ettei valistusta tyrkytetty oppilaille. Hanke tarjosi tietoa mahdollisista tukimuodoista nuorille. Teatteri-ilmaisuohjaajien vastauksista ilmeni myös vastaajien omat positiiviset kokemukset päihdevalistuksesta. Tapahtuma oli onnistunut nuorten kannalta, sillä tapahtuma yhdisti faktan ja fiktion sekä oli kokonaisvaltainen ja tehokas.

”On hyvä, että draaman lisäksi nuorille oli myös tarjolla tietoa päihteistä ja niiden vaikutuksista ja mistä voi saada apua ja tukea tarvittaessa.”

”Näkisin, että tällaisen taidelähtöisen ehkäisevän päihdetyön hyötynä on juuri se, ettei valistusta ikään kuin ”kaadeta” oppilaiden päälle sormea heristellen, että ”näin ei saa tehdä”, kuten perinteisessä päihdevalistuksessa usein saattaa käydä.”

”Tapahtuma tarjosi elämyksen, joka käsitteli faktan ja fiktion avulla oikeita ja aitoja asioita monesta kantista ja tarjosi mahdollisuuden käsitellä asiaa”

Nuorten kannustaminen itsenäiseen päätöksentekoon sisälsi nuorten omat valinnat ja mielipiteet, nuorten itsetunnon kasvattamisen sosiaalisten paineiden vaikutuspiirissä sekä nuorten antaman palautteen. Nuorten omiin valintoihin ja mielipiteisiin liittyi teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan nuorten kannustaminen tekemään valintoja muista riippumatta. Tätä pidettiin tärkeänä erityisesti tulevaisuuden tilanteissa, joissa nuoret joutuvat itse pohtimaan ja luomaan omat mielipiteensä. Nuorten itsetunnon kasvattaminen sosiaalisten paineiden vaikutuspiirissä muodostui itsetunnon tukemisesta avoimen keskustelun avulla. Keskustelun ja vuorovaikutuksen avulla on mahdollista tukea nuoria sosiaalisten paineiden ja houkutusten lieventämiseksi. Nuorten antamaan palautteeseen sisältyi ajatusten herääminen nuorten keskuudessa, heidän vaikuttumisensa kokemastaan sekä se, että tapahtuma oli nuorten mielestä miellyttävä tapa käsitellä asiaa.

”Se, että asioista keskusteltiin avoimesti, eikä ketään syytelty, toivon mukaan rohkaisee nuoria puhumaan asioista myös jatkossa.”

”Ei riitä, että kerromme päihteiden vaikutuksista ja vaaroista, tarvitaan lisäksi keskustelua ja vuorovaikutusta, joka tukee nuorta, sillä houkutus ja joukon painostusta ei ole helppoa vastustaa.”

Taulukko 12. Teatteri-ilmaisuohjaajien kokemukset ehkäisevän päihdetyön oppimisesta

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Nuoret voivat samaistumisen kautta käydä läpi erilaisia tunnetiloja	Tunteiden herääminen ja samaistuminen näytelmään	Toimiva päihdevalistusmuoto nuorille	Kokemukset ehkäisevän päihdetyön oppimisesta
Tapahtuma herätti tunteita	Päihdetiedon jakaminen nuorille uudella positiivisella tavalla		
Valistusta ei tyrkytetä oppilaille			
Tapahtuma tarjosi tietoa mahdollisista tukimuodoista nuorille			
Omat positiiviset kokemukset päihdevalistuksesta	Onnistunut tapahtuma nuorten kannalta		
Tapahtuma yhdisti faktan ja fiktion	Nuorten omat valinnat ja mielipiteet		
Kokonaisvaltainen ja tehokas tapahtuma			
Kannustetaan nuoria tekemään valinnat muista riippumatta			
Nuoret joutuvat itse pohtimaan ja luomaan omat mielipiteensä	Nuoren itsetunnon tukeminen	Nuorten kannustaminen itsenäiseen päätöksentekoon	
Nuoren itsetunnon tukeminen			
Avoin keskustelu nuorten kanssa			
Keskustelun ja vuorovaikutuksen avulla tuetaan nuoria sosiaalisten paineiden ja houkutusien lieventämiseksi			
Herätti nuorissa ajatuksia	Nuorten antama palaute		
Nuoret vaikuttivat kokemastaan			
Nuorten mielestä miellyttävä tapa käsitellä asiaa			

Tapahtuman antamien kokemusten hyödyntäminen tulevaisuudessa terveydenhoitajaopiskelijoiden mukaan jakaantui nuorille suunnatun ehkäisevän päihdetyön toteuttamisen, taidelähtöisten menetelmien käyttöön sekä olemattomiin oppimiskokemuksia (Taulukko 13). **Nuorille suunnatun ehkäisevän päihdetyön toteuttamiseen** kuului heidän mukaansa nuoret ehkäisevän päihdetyön kohderyhmänä, tapahtuman luentoa tehokkaampi vaikutus sekä teatterin vaikuttavuus nuoriin. Terveystenhoitajaopiskelijat kokivat oppineensa nuorista ehkäisevän päihdetyön kohderyhmänä. He saivat tietoa muun muassa siitä, miten ottaa nuoret huomioon sekä miten nuoret suhtautuvat päihdevalistukseen. Myös ymmärrys nuorten näkökulmasta asioihin kehittyi. Tapahtumalla oli luentoa tehokkaampi vaikutus, sillä aito kokemus on parempi kuin esimerkiksi diaesitys. Lisäksi konkreettiset tapahtumat herättivät ajatuksia ja tunteita. Teatterin vaikuttavuus nuoriin oli yhteydessä näyttelijöiden taitoihin ja ideointikykyyn. Terveystenhoitajaopiskelijat pitivät teatteria nykyaikaisena vaikutuskeinona nuoriin.

*"Esim. kouluterveydenhuollossa on varmasti hyötyä teoretiedolla nuorten päihdetottumuksista.
Ja tietää vähän miten nuoret suhtautuvat päihdevalistukseen"*

"Mielestäni oli hyvä ottaa esille konkreettisia tapahtumia esim. tosielämän esimerkein. Se herättää ajatuksia ja tunteita"

"Nuorelta nuorelle"

Taidelähtöisten menetelmien käyttö koostui uusista opettamistekniikoista, työvälineistä ja kokemuksista työelämään sekä uusista yhteistyötahoista. Tapahtuman kautta terveydenhoitajaopiskelijat tutustuivat uusiin opettamistekniikoihin, ja oppivat näihin tarvittavaa avarakatseisuutta. Terveydenhoitajaopiskelijat ilmaisivat saaneensa työvälineitä ja kokemuksia tulevaan työelämään. Kokemukset koettiin hyödyllisinä, jos tulevassa työelämässä tekee vastaavanlaisia tehtäviä. Vastauksissa huomioitiin myös terveydenhoitajan työhön kuuluva päihdetietous. Erityisesti kouluterveydenhoitajalle koettiin olevan hyödyllistä olla tietoinen tällaisen tapahtuman tarjoamista mahdollisuuksista. Tapahtuman myötä terveydenhoitajaopiskelijat oppivat uudenlaisia työskentelytapoja, sekä sitä kautta oli mahdollista tutustua myös uusiin, erilaisiin yhteistyötahoihin.

"Olen ainakin avarakatseisempi käyttämään erilaisia oppimis-/ opettamistekniikoita"

"Kaikessa terveydenhoitajan työssä on hyötyä ymmärtää päihdetyön tärkeys, tietää päihhteistä yms."

Kaikki terveydenhoitajaopiskelijat **eivät** kokeneet tapahtuman tuovan **uusia oppimiskokemuksia**, uusia tietoja tai taitoja. Vastauksista kävi ilmi, että tiedot ja taidot päihdevalistukseen oli saatu muualta kuin tästä projektista.

Taulukko 13. Terveystoimijajoukkojen mielipiteet tapahtuman tarjoamien kokemusten hyödyntämisestä tulevaisuudessa

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Osaa ottaa nuoret huomioon kohderyhmänä	Nuoret ehkäisevän päihdetyön kohderyhmänä	Nuorille suunnatun ehkäisevän päihdetyön toteuttaminen	Tapahtuman antamien kokemusten hyödyntäminen tulevaisuudessa
Tietää miten nuoret suhtautuvat päihdevalistukseen			
Ymmärtää nuorten näkökulma asioihin			
Aito kokemus parempi kuin diaesitys	Tapahtumalla luento tehoa tehokkaampi vaikutus		
Konkreettiset tapahtumat herättävät ajatuksia ja tunteita	Teatterin vaikuttavuus nuoriin		
Näyttelijöiden taidot ja ideointikyky			
Vaikuttaa nykyaikaisesti nuoriin	Uudet opettamistekniikat	Taidelähtöisten menetelmien käyttö	
Avarakatseisuus erilaisia oppimis-/opettamistekniikoita kohtaan			
Kokemuksen hyöty, jos tekee työelämässä vastaavaa			
Terveystoimijan työhön kuuluu päihdetietous			
Kouluterveydenhoitajana on hyvä olla tietoinen tällaisen tapahtuman mahdollisuudesta			
Oppi erilaisia työtapoja	Uudet yhteistyötahot		
Erilaiset yhteistyötahot tutuksi			
Tiedot ja taidot päihdevalistukseen muualta kuin tästä projektista	Ei uutta tietoa tai taitoa	Ei oppimiskokemuksia	

Tapahtuman antamien kokemusten hyödyntäminen tulevaisuudessa teatteri-ilmaisuohjaajien vastausten mukaan perustui tapahtuman tarjoamiin kokemuksiin ja markkinointimahdollisuuksiin, toimintamallin soveltamiseen tulevissa projekteissa, nuorten kohtaamiseen ehkäisevässä päihdetyössä sekä ehkäisevän päihdetyön yhteiskunnalliseen merkitykseen (Taulukko 14). **Tapahtuman tarjoamien kokemusten ja markkinointimahdollisuuksien** yksi osatekijä oli tapahtuman markkinointi eteenpäin. Lisäksi tapahtuma oli opettavainen, ja jatkossa vastaavanlaisen työn aloittaminen olisi teatteri-ilmaisuohjaajien mukaan helppompaa. Teatteri-ilmaisuohjaajat pohtivat niinkään **toimintamallin soveltamista tulevissa projekteissa**. He toivoivat lisää samankaltaisia työtilaisuuksia ja vastaavia projekteja tulevaisuudessa. Teatteri-ilmaisuohjaajilla oli myös odotuksia saman toimintamallin jatkamisesta tulevaisuudessa. **Nuorten kohtaaminen ehkäisevässä päihdetyössä** liittyi valmiuksiin tehdä ehkäisevää päihdetyötä

lasten kanssa. Tapahtuma kartoitti erilaisia ongelmakohtia nuorten päihteiden käyttöön liittyen, sekä nuorten lähestymistä ja päihteistä keskustelua heidän kanssaan. **Ehkäisevän päihdetyön yhteiskunnallinen merkitys** kävi myös ilmi teatteri-ilmaisuohjaajien vastauksista, joissa pohdittiin ennaltaehkäisyn taloudellista ja yhteiskunnallista merkitystä.

"Tämän kokemuksen jälkeen on monin verroin viisaampi aiheen tiimoilta ja seuraavan kerran työhön tarttuminen on entistä helpompaa"

"Innostuin kehittämään vastaavia projekteja tulevaisuudessa"

"Projektiin satsaaminen maksaa nyt päättäjille summan, joka on kannattava tulevaisuudessa"

Taulukko 14. Teatteri-ilmaisuohjaajien mielipiteet tapahtuman tarjoamien kokemusten hyödyntämisestä tulevaisuudessa

Pelkistetty ilmaus	Yläluokka	Pääloukka
Tapahtuman markkinointi eteenpäin	Tapahtuman tarjoamat kokemukset ja markkinointimahdollisuudet	Tapahtuman antamien kokemusten hyödyntäminen tulevaisuudessa
Tapahtuma oli opettavainen ja jatkossa työn aloitus on helpompaa		
Lisää samankaltaisia työtilaisuuksia	Toimintamallin soveltaminen tulevaisuudessa projekteissa	
Lisää vastaavia projekteja tulevaisuudessa		
Odotukset saman toimintamallin jatkamisesta tulevaisuudessa		
Valmiudet tehdä ehkäisevää päihdetyötä lasten kanssa	Nuorten kohtaaminen ehkäisevässä päihdetyössä	
Kartoitti erilaisia ongelmakohtia nuorten päihteiden käyttöön liittyen		
Nuorten lähestyminen ja päihteistä keskustelu heidän kanssaan		
Ennaltaehkäisyn taloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys	Ehkäisevän päihdetyön yhteiskunnallinen merkitys	

Terveystoimijoiden ehkäisevään päihdetyöhön liittyvät kehittämissuositukset muodostuivat sekä tapahtumaan että nuorille suunnattuun ehkäisevään päihdetyöhön liittyvistä kehittämissuosituksista (Taulukko 15). **Tapahtumaan liittyviä kehittämissuosituksia** olivat moniammatillisen yhteistyön lisääminen, tapahtuman suunnitteluun panostaminen sekä tapahtuman laajentami-

nen. Lisää moniammatillista yhteistyötä olisi kaivattu eri ammattialojen kesken. Tapahtuman suunnitteluun panostamisessa korostettiin luokkaan ja tiloihin pe-rehtymistä ennen tapahtuman järjestämistä sekä oppitunnin lisäämistä tapah-tumaan. Terveystoimintaopiskelijat olisivat kaivanneet myös enemmän talou-dellisia resursseja sekä aikaa suunnitteluun. Tapahtuman laajentamiseksi vas-taajat ehdottivat tapahtuman laajentamista muualle kuin yläasteelle sekä vas-taavanlaisten tapahtumien määrällistä lisäämistä.

”Yhteistyö muiden kanssa esim. musiikkialan tai elokuva-alan opiskelijat yms.”

”Jatkossa lisää tällaisia tapahtumia nuorille!”

Nuorille suunnattuun ehkäisevään päihdetyöhön liittyvissä kehittämiseh-dotuksissa korostui ennaltaehkäisyn merkitys sekä nuorten näkökulman huomioiminen. Ennaltaehkäisyn kannalta oleellisena pidettiin nopeaa asioihin puut-tumista. Vastaajien mukaan nuorten oma näkökulma tuli parhaiten huomioiduk-si, kun nuoret otettiin tasavertaisina mukaan keskusteluun. Lisäksi koettiin tär-keäksi kannustaa nuoria päihdeettömyyteen positiivisten esimerkkien kautta, pelkän päihteiden käytön kieltämisen sijaan.

”Asioihin pitää puuttua ajoissa. Panostaa nuorten hyvinvointiin”

”Kalvot pois, nuorten näkemykset asioihin esiin. Nuoret vahvemmin mukaan keskusteluun”

*”Kannustetaan enemmän positiivisten asioiden kautta olemaan selvä kun kielletään olemasta
kännissä”*

Taulukko 15. Terveydenhoitajaopiskelijoiden kehittämisehdotukset ehkäisevään päihdetyöhön

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääloukka
Lisää yhteistyötä eri ammattialojen kesken	Moniammatillisen yhteistyön lisääminen	Tapahtumaan liittyvät kehittämisehdotukset	Ehkäisevään päihdetyöhön liittyvät kehittämisehdotukset
Perehtyminen luokkaan ja tiloihin ennen tapahtumaa	Tapahtuman suunnitteluun panostaminen		
Tapahtumaan lisäksi oppitunti aiheesta			
Enemmän rahallisia resursseja			
Enemmän aikaa suunnitteluun			
Tapahtuman laajentaminen muualle kuin yläasteelle	Tapahtuman laajentaminen		
Tapahtumien määrällinen lisääminen			
Nopea puuttuminen asioihin	Ennaltaehkäisyn merkitys	Nuorille suunnattuun ehkäisevään päihdetyöhön liittyvät kehittämisehdotukset	
Nuoret tasavertaisina mukaan keskusteluun	Nuorten näkökulman huomioiminen		
Positiivisten asioiden kautta kannustaminen päihteettömyyteen ennemmin kuin kieltäminen			

Myös teatteri-ilmaisuohjaajien ehkäisevään päihdetyöhön liittyvät kehittämisehdotukset voidaan jakaa tapahtumaa koskeviin ja nuorille suunnattua ehkäisevää päihdetyötä koskeviin kehittämisehdotuksiin (Taulukko 16). **Tapahtumaan liittyviin kehittämisehdotuksiin** lukeutuivat aikarajoitteet, tapahtuman kehittäminen ja uudestaan järjestäminen sekä toinen toisiltaan oppiminen. Aikarajoitteet tarkoittivat tapahtuman järjestämiseen varattua rajallista aikaa. Teatteri-ilmaisuohjaajat olisivat toivoneet myös itse tapahtuman toteutukseen lisää aikaa, sillä siten tapahtuma olisi voinut olla osallistavampi. Tapahtuman kehittämiseen ja uudestaan järjestämiseen teatteri-ilmaisuohjaajat ehdottivat työpajaa, jossa aihetta olisi käsitelty lisää toiminnallisten menetelmien avulla. Edelleen toivottiin lisää ja useammin vastaavanlaisia tapahtumia sekä pienempiä toteutusryhmiä. Tapahtuma koettiin toimivana ennaltaehkäisevän päihdetyön menetelmänä. Mahdollisuuksia toinen toisiltaan oppimiseen teatteri-ilmaisuohjaajat kaipasivat lisää, samalla kun ilmaisivat halunsa sekä kykynsä opettaa terveydenhoitajaopiskelijoille kommunikointitaitoja ja osallistavia menetelmiä.

”Vastaavia tapahtumia, jotka ovat myös mahdollisuuksia luoda yhteyttä nuoriin, järjestettäisiin useammin ja pidempinä tuokioina. Silloin yhteys nuoriin olisi jatkuvampaa ja tehokkaampaa.”

”Jos halutaan oikeita asennemuutoksia, luulen että tällaiset projektit tarvitsisivat vain enemmän aikaa”

”Valmistuneilla teatteri-ilmaisun ohjaajilla olisi hyödyllistä oppimateriaalia tarjottavana terveydenhoitajaopiskelijoille taidelähtöisistä työmenetelmistä. (kommunikointitaidot, osallistavat menetelmät)”

Nuorille kohdistettuun ehkäisevään päihdetyöhön liittyvissä kehittämissuosituksissa viitattiin nuoriin ehkäisevän päihdetyön kohteena sekä ehkäisevän päihdetyön jatkuvuuteen. Nuori ehkäisevän päihdetyön kohteena edellytti järjestäjiltä nuoren kohtaamista nimenomaan nuorena. Tärkeää oli se, että järjestäjillä oli nuorten näkökulmasta oikeanlainen auktoriteetti. Ehkäisevän päihdetyön jatkuvuuden kannalta päihdeasioiden käsittelyn säännöllisyys on oleellista.

”Vakavasta asiasta on pystyttävä puhumaan nuorille sopivalla tavalla, sellaisena auktoriteettina, joka on tarpeeksi lähellä lapsia (vrt. ”isosisko/isovehi”)”

”Asioiden pitäminen säännöllisessä käsittelyssä taas vahvistaisi yhteyttä ja tukisi nuorta paremmin taistelussa päihdeiden houkutuksia vastaan”

Taulukko 16. Teatteri-ilmaisuohjaajien kehittämisehdotukset ehkäisevään päihdetyöhön

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Tapahtuman järjestämiseen varattu rajallinen aika	Aikarajoitteet	Tapahtumaan liittyvät kehittämisehdotukset	Ehkäisevään päihdetyöhön liittyvät kehittämisehdotukset
Pidempi tapahtuma olisi voinut olla osallistavampi			
Työpaja, jossa aiheen käsittely toiminnallisten menetelmien avulla	Tapahtuman kehittäminen ja uudestaan järjestäminen		
Lisää ja useammin vastaanlaisia tapahtumia			
Pienempiä toteutusryhmiä			
Toimiva ennaltaehkäisevän päihdetyön menetelmä	Toinen toisiltaan oppiminen		
Teatterilaiset voisivat opettaa terveydenhoitajille kommunikointitaitoja ja osallistavia menetelmiä			
Nuoren kohtaaminen nuorena	Nuori ehkäisevän päihdetyön kohteena	Nuoriin kohdistuvaan ehkäisevään päihdetyöhön liittyvät kehittämisehdotukset	
Järjestäjillä nuorten näkökulmasta oikeanlainen auktoriteetti			
Päihdeasioiden säännöllinen käsittely	Ehkäisevän päihdetyön jatkuvuus		

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Laadullisen tutkimuksen luotettavuus muodostuu totuudesta, objektiivisuudesta sekä havaintojen luotettavuudesta ja puolueettomuudesta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 135-136). Tutkimuksen jokaisessa vaiheessa on lähtökohtana ollut totuuden, luotettavuuden ja puolueettomuuden tavoittelu. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta lisää tarkka selostus tutkimuksen jokaisen vaiheen toteuttamisesta (Hirsjärvi ym. 2005, 217). Tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen hankinnassa valittiin ainoastaan tutkimusaihetta läheisesti koskevia tutkimuksia. Valitut tutkimukset ovat pro gradu- tai väitöskirjatutkimuksia. Lisäksi aiheeseen liittyviä julkaistuja tieteellisiä artikkeleja käytettiin lähdemateriaalina. Valituista tutkimuksista poimittiin tutkimuksen kannalta oleelliset tulokset. Tutkimuksessa käytetyt lähteet on huolellisesti merkitty lähdeviitteinä tekstiin ja lähdeluetteloon Turun ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti. Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimusongelmat muodostuivat kirjallisuuskatsauksen ja tapahtuman luonteen mukaan. Tutkimusmenetelmät on pyritty kuvaamaan rehellisesti ja mahdollisimman tarkasti luvussa 5. Tutkimusaineiston hankkimisessa käytetty kyselylomake laadittiin tutkimusongelmien sekä aiheeseen liittyvän tutkimustiedon perusteella. Kyselylomaketta muokattiin yhteistyössä opinnäytetyön ohjaajien kanssa tutkimuksen luotettavuuden lisäämiseksi. Lisäksi yksi terveydenhoitaja-opiskelija, joka ei osallistunut tutkimukseen, antoi palautetta kyselylomakkeesta.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon tutkijan, aineiston laadun, aineiston analyysin ja tulosten esittämisen ominaisuudet. Tutkijan taidot, arvostukset ja oivalluskyky korostuvat aineiston analysoinnissa. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001, 36-39.) Puolueeton tutkija tarkastelee tutkimusaineistoa objektiivisesti eikä tutkijan oman kehyksen läpi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 135-136.) Tutkimustulosten analyysi suoritettiin huolellisesti ja mahdollisimman objektiivisesti. Sisällönanalyysin luokitteluvaiheen tarkka selostus ja perustelu on oleellista luotettavuuden kannalta (Hirsjärvi ym. 2005, 217). Tutkimustulosten analysointivaiheessa molemmat tutkijat laativat ensin oman ryhmitelyn, jonka jälkeen niitä vertailtiin. Mikäli molemmat tutkijat olivat tehneet sa-

mantapaisen ryhmittelyyn, voitiin tulosta pitää luotettavana. Lisäksi opinnäytetyön ohjaajat antoivat palautetta sekä korjausehdotuksia sisällönanalyyysiin liittyen. Tutkimustulokset on esitetty rehellisyyttä ja selkeyttä noudattaen. Sisällönanalyysin luokittelun ymmärtämiseksi ja selkiyttämiseksi tutkimukseen on liitetty alkuperäiset luokittelutaulukot. Tutkimuksen laadun kannalta on tärkeää, että tutkijalla on riittävästi aikaa tehdä tutkimus (Tuomi & Sarajärvi 2009, 142). Tutkimuksen tekoon varattiin vuosi aikaa ja tutkimus valmistui suunnitellussa aikataulussa.

Tutkimuksen eettisyyttä voidaan pitää kaiken tieteellisen toiminnan ytimenä. Erilaiset eettiset vaatimukset ohjaavat tutkijoita. Tutkijan tulee olla aidosti kiinnostunut uuden informaation hankkimisesta, ja hänen on paneuduttava alaansa tunnollisesti. Tutkijan tulee olla rehellinen, eikä hän saa syyllistyä vilpin harjoittamiseen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 172.) Tutkimus on toteutettu noudattaen rehellisyyttä tutkimuksen jokaisessa osavaiheessa. Toimeksiantosopimus (liite 1) on tehty tutkimuksen toteuttamiseksi ja tutkimuslupa (liite 4) on saatu aineiston hankkimiseksi. Kankkunen ja Vehviläinen-Julkunen (2009) mukaan tutkimuksesta, joka saattaa tuottaa kohtuutonta vahinkoa, tulee pidättäytyä. Tutkimusta tehdessä tulee kunnioittaa ihmisarvoa. Kenenkään ihmisen tai ihmisryhmän moraalista arvoa ei saa loukata. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 172.) Tutkimuksen toteutuksessa on huomioitu ihmisarvon kunnioittamisen lisäksi se, ettei tutkimus vahingoita tutkittavia. Tutkijan pitää osallistaa vaikuttaa siihen, että tieteellistä informaatiota käytetään eettisten vaatimusten mukaan (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 172).

Tärkeät eettiset periaatteet laadullisessa tutkimuksessa ovat tutkittavien henkilöllisyyden suojaaminen, luottamuksellisuus sekä vapaaehtoisuus (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001, 36-39). Tutkimusaineistoa säilytetään asianmukaisesti, eikä sitä luovuteta ulkopuolisille. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 177-178.) Kyselylomakkeeseen vastattiin nimettömästi. Tutkimusaineisto käsiteltiin luottamuksellisesti sekä säilytettiin huolellisesti. Kyselylomakkeet hävitettiin asianmukaisesti sen jälkeen, kun ne oli siirretty sähköiseen muotoon. Hirsjärven ym. (2005) mukaan ihmistutkimuksissa oleellista on tutkittavien suos-

tumuksen hankkiminen. Tähän liittyy tutkittavien informointi tutkimuksen toteutuksesta sekä tutkittavien vapaaehtoinen osallistuminen tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2005, 26-27.) Ennen tutkimusaineiston keräämistä tutkittaville pidettiin lyhyt esittely aiheeseen. Kyselylomakkeen yhteydessä jaettiin myös saatekirje (Liite 3), jossa kerrottiin tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuudesta. Tutkimukseen osallistumisen tulee perustua tietoiseen suostumukseen, ja kyselytutkimuksessa kyselyyn vastaaminen voidaan tulkita tietoiseksi suostumukseksi (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 177-178).

Tutkijan tulee pohtia, miten tutkimus vaikuttaa siihen osallistuviin. Tutkimusetiikan mukaan tarpeettomat haitat ja epämukavuuksien riski on pyrittävä minimoimaan. Erityisesti tulee huolehtia, ettei tutkimustieto käänny tutkittavia vastaan. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 176-177.) Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden kannalta haasteeksi muodostui tutkittavien ja tutkijoiden opiskelu samalla luokalla. Tästä johtuen tutkimustulosten analysointiin ja käsittelyyn on kiinnitetty erityistä huomiota tutkittavien anonyymiyden turvaamiseksi. Tutkijat osallistuivat tapahtuman järjestämiseen vuosina 2011 ja 2012.

8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvailla, miten terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat Saa olla selvänä -tapahtuman järjestämisen. Sekä terveydenhoitajaopiskelijat että teatteri-ilmaisuohjaajat pitivät tapahtumaa onnistuneena, ja draamaa pidettiin toimivana päihdevalistusmuotona nuorille. Tätä tukee esimerkiksi Yliruokasen (2004, 54) tutkimus, jonka perusteella draaman keinoin esitetty tai muu valistus, johon nuoret voidaan osallistaa, on tehokasta. Myös Rantasen (2007) tutkimuksen mukaan nuoret kaipaavat ehkäisevään päihdetyöhön tilastotiedon ja valistuksen sijaan konkreettisia asioita, kuten kuvia, kosketeltavia esineitä ja oikeita ihmisiä puhumaan. Salmen ja Uotilan (2013) mukaan Saa olla selvänä –tapahtumaan osallistuneista nuorista 66% oli sitä mieltä, että tapahtuma tarjosi erittäin paljon tai paljon tietoa alkoholin käytön haitoista. Yhteenvetona voidaan todeta, että tapahtuman järjestäjät ja tapahtumaan osallistuneet nuoret kokivat tapahtuman olevan hyvä päihdekasvatuksen menetelmä.

Sekä terveydenhoitajaopiskelijat että teatteri-ilmaisuohjaajat saivat onnistumisen kokemuksia nuorten reaktioista tapahtumaan. Purkutilanteet soveltuivat hyvin varsinaisen esityksen rinnalle, sillä niissä tavoiteltiin asioiden syvempää käsittelyä. Terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat haasteellisiksi tapahtuman aikataulut sekä käytettävissä olleisiin tiloihin ja kouluun liittyvät järjestelyt.

Projektityöskentelyn avulla on mahdollista tutkia ja kehittää erilaisia päihdetyön toimintatapoja (Hakala 2008), minkä vuoksi se soveltuu hyvin ehkäisevän päihdetyön tutkimiseen. Rantasen (2007) tutkimuksen mukaan nuoret kokevat erilaiset päihteiden vastaiset tapahtumat perinteistä päihdevalistusta mielekkäämmiksi. Hakalan (2008) tutkimuksen mukaan projektien kautta nuorten mahdollisuudet osallistua ja eläytyä lisääntyvät. Kuitenkin nuoret ovat projekteissa usein vastaanottavina osapuolina. Aikuiset laativat projektille suunnitelman, jonka puitteissa nuoret voivat vaihtelevasti osallistua järjestettyyn toimintaan.

taan. (Hakala 2008.) Nuoret tulisi ottaa mukaan jo projektin suunnitteluvaiheessa, jolloin myös hankkeen toteutuksessa huomioitaisiin nuorten näkökulma.

Päihdetyöhön liittyvä yhteistyö on lisääntynyt (Järvinen ym. 2009). Rantasen (2007), Strandin (2011) ja Laitilan ym. (2009) mukaan moniammatillisuus on yksi ehkäisevän päihdetyön onnistumisen edellytyksistä. Terveystenhoitajaopiskelijoiden mukaan yhteistyöstä teatteri-ilmaisuojaajien kanssa saatiin hyviä kokemuksia, mutta se koettiin myös haasteena. Terveystenhoitajaopiskelijoiden mukaan ryhmällä oli toisistaan poikkeavat tavoitteet tapahtuman suhteen. Pärnän (2012) tutkimuksen mukaan onnistuneen moniammatillisen yhteistyön edellytys on yhteinen tavoite. Tulevaisuudessa tapahtuman suunnittelussa olisi tärkeää huomioida yhteisten tavoitteiden määrittely. Myös teatteri-ilmaisuojaajien vastuksista kävi ilmi erilaisten ihmisten kanssa työskentelyn haasteellisuus, ja tälle yhteistyölle olisi kaivattu lisää aikaa. Moniammatillinen yhteistyö edellyttää osapuolilta keskinäistä luottamusta ja toisten ammattitaidon kunnioittamista (Aaltonen 2011, Isoherranen 2012). Mikäli tapahtuman järjestämiseen olisi varattu enemmän aikaa, ja terveystenhoitajaopiskelijoilla ja teatteri-ilmaisuojaajilla olisi ollut paremmat mahdollisuudet tutustua toisiinsa, olisi ryhmien luottamus toinen toisiinsa voinut olla vahvempaa ja yhteistyöstä olisi saattanut jäädä positiivisempia kokemuksia.

Tutkimuksen tuloksista käy ilmi terveystenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuojaajien yksimielisyys siitä, että taidelähtöiset menetelmät soveltuvat hyvin nuorten ehkäisevään päihdetyöhön. Myös tapahtumaan osallistuneista nuorista suurin osa oli samaa mieltä (Salmi & Uotila 2013). Terveystenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuojaajien mukaan draama vetoaa tunteisiin, herättää ajatuksia ja kiinnostaa nuoria. Salmen ja Uotilan (2013) tutkimus vahvistaa näitä väitteitä. Myös Heikkelin (2012) tutkimuksen mukaan draama mahdollistaa tunteiden käsittelyn sekä tarjoaa mahdollisuuden löytää oma näkökulma. Lisäksi Heikkisen (2002) mukaan draamaa tukevat ei-draamalliset tehtävät kuten keskustelu ja piirtäminen. Teatteri-ilmaisuojaajien mielestä taiteen avulla on mahdollista opettaa, ja Kannaksen ym. (2009) tutkimus tukee tätä väitettä.

Tulosten mukaan draaman kautta tarjoutuu mahdollisuus samaistua henkilö-
hahmoihin, kuten myös Salmen ja Uotilan (2013) tutkimuksesta kävi ilmi.

Pieni osa nuorista olisi toivonut tapahtumaan lisää valistusta teatteriesityksen
sijaan (Salmi & Uotila 2013). Terveystoimintaopiskelijoiden mukaan näytelmä
oli laadukas ja todentuntuinen. Toisaalta näytelmän mahdollisuuden radikaaliu-
den arviointi etukäteen oli haastavaa. Osa tapahtumaan osallistuneista nuorista
koki, että näytelmä olisi sopinut paremmin vanhemmille oppilaille (Salmi &
Uotila 2013). Yliruokasen (2004) tutkimuksen mukaan mielipiteet jakautuvat
siitä, kuinka shokeeraavaa draaman keinoin esitetty valistus saa olla. Kuitenkin
keskimääräistä suurempi osa nuorista kannattaa vaikuttavaa draamaa (Yliruo-
kanen 2004). Tarnaalan (2006) mukaan siirtyminen alakoulusta yläkouluun on
nuorten päihdekokeilujen kannalta riskiajankohta, minkä vuoksi tapahtuman
suuntaaminen juuri seitsemäsluokkalaisille on perusteltua. Onnistuneen draa-
man suunnittelussa korostuu kohderyhmän ominaisuuksien huolellinen arviointi
etukäteen, jolloin lopputulos soveltuu suurimmalle osalle osallistujista parhaalla
mahdollisella tavalla.

Nuorten osallistaminen oli terveydenhoitajaopiskelijoiden mielestä tärkeää tai-
delähtöisten menetelmien yhteydessä. Toiminnallisten harjoitteiden avulla
nuoren oli mahdollista harjoitella tosielämän tilanteita ja valintojen tekemistä
(Sutinen ym. 2004, 170; Partanen 2004, 109). Sirolan tutkimuksen (2004)
mukaan nuoret osallistuisivat mielellään toimintaan, ja he toivoivat
päihdeopetukselta mielenkiintoista esitystapaa. Näiden seikkojen perusteella
voidaan todeta, että draaman keinoin rakennettua osallistavaa
päihdekasvatusta kannattaa jatkossakin soveltaa. Jatkossa tapahtumaan olisi
suotavaa lisätä osallistavien menetelmien käyttöä, mitä myös teatteri-
ilmaisuhjaajat ehdottivat.

Terveystoimintaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuhjaajat oppivat molemmat tapah-
tuman myötä nuorten kohtaamista ehkäisevässä päihdetyössä. Teatteri-
ilmaisuhjaajat mainitsivat nuoriin vaikuttavat sosiaaliset paineet päihteiden
käytön osatekijöinä. Eritoten humalajuominen nähdään nuorten keskuudessa
usein helpottavana tekijänä sosiaalisten suhteiden luomisessa ja

ylläpitämisessä (Seaman & Ikegwoonu 2010). Sosiaalisissa tilanteissa päihteistä kieltäytyminen on hankalaa (Fröjd ym. 2009, 21). Nuorilla myös päihteisiin liittyvä riippuvuus on usein sosiaalista (Tarnaala 2006, Sutinen ym. 2004, 170). Keskustelun, vuorovaikutuksen ja toiminnallisten menetelmien avulla voidaan tukea nuoria sosiaalisia paineita ja houkutuksia vastaan.

Terveystieteiden opiskelijat saivat tapahtumasta työvälineitä ja kokemusta työelämään. Teatteri-ilmaisuohtaja tapahtuma perehdytti nuorten kanssa työskentelyyn ja nuorten päihteiden käyttöön liittyviin erityispiirteisiin. Yliruokasen (2004, 54) tutkimuksen mukaan valistaja saa puolestaan nuorilta ajankohtaista tietoa nuorten päihteidenkäytöstä. Päihteiden käyttö on nuorille väylä vastustaa auktoriteetteja ja vanhempia (Sutinen ym. 2004, 169) sekä osoittaa aikuistumis- ja itsenäistymispyrkimyksiä (Marttunen & Kiiänmaa 2003, 102). Tapahtuman kautta teatteri-ilmaisuohtajat kokivat saaneensa valmiudet tehdä ehkäisevää päihdetyötä nuorten parissa.

Tapahtumaan osallistuneiden nuorten esittämät ehdotukset tapahtuman kehittämiseksi liittyivät esimerkiksi esityksen sisältöön, näytelmien purkutilanteisiin sekä kohderyhmän huomioimiseen (Salmi & Uotila 2013). Terveystieteiden opiskelijat ja teatteri-ilmaisuohtajat olivat yhtä mieltä siitä, että tapahtuman toteutuksessa olisi kehittämisen varaa, mutta toivoivat toisaalta myös lisää vastaavanlaisia tapahtumia nuorille. Rantasen (2007) tutkimuksen mukaan nuoret ovat kiinnostuneita kuulemaan päihteisiin liittyvistä asioista nimenomaan nuorilta aikuisilta. Tästä voidaan päätellä tapahtuman onnistumisen kannalta olleen tärkeää, että tapahtuma toteutettiin juuri opiskelijoiden toimesta.

Päihdekasvatuksen keskittäminen nuoriin on erityisen tärkeää, sillä nuorena omaksutut terveet elintavat todennäköisesti säilyvät myös aikuisiässä. Lisäksi jokaisella nuorella on oikeus saada valistusta. Monet eri asiat, kuten kulttuuriset ja lähiympäristöön liittyvät tekijät, vaikuttavat nuorten päihteiden käytön aloittamiseen. Perheen heikko sosioekonominen asema, asuinympäristön rikollisuus ja päihteiden helppo saatavuus lisäävät nuorten päihteiden käyttöä (Marttunen & Kiiänmaa 2003, 102). Huurteen ym. (2003) mukaan alemmissa sosioekonomisissa ryhmissä olevat kärsivät epäterveellisten terveystottumusten aiheutta-

mista terveysongelmista useammin kuin hyvään sosiaaliseen asemaan kuuluvat (Huurre ym. 2003, 159). Tästä johtuen koulussa kaikille tasapuolisesti jaettava päihdekasvatus on tärkeää.

Sosiaali- ja terveystoimen leikkaukset ovat heikentäneet perheiden, aikuisten ja nuorten hyvinvointia. Perheiden pahoinvointi heijastuu suoraan lasten pahoinvointina. Nuoriin vaikuttavat haitallisesti erityisesti kouluterveydenhuoltoa sekä nuorisotoimea koskevat leikkaukset. Esimerkiksi nuorten päihteettömien koontumispaikkojen määrää on vähennetty. (Partanen 2004, 114.) Näiden faktojen varjolla on perusteltua toteuttaa säännöllistä nuorille suunnattua päihdevaalistusta, ja siten lisätä nuorten valmiutta tarvittaessa ajatella ja toimia itsenäisesti sosiaalisen paineen alla. Lisäksi Hyypän & Liikasen (2005, 124-125) mukaan taiteen avulla on mahdollista ehkäistä syrjäytymistä ja yksinäisyyden tunnetta, mikä osaltaan tukee taidelähtöisten menetelmien hyödyntämisen tärkeyttä ehkäisevässä päihdetyössä.

Nuorten ehkäisevä päihdetyö on aina ajankohtainen aihe, eikä sen tarve tulevaisuudessakaan katoa. Kulttuurin muuttuminen ajan myötä vaikuttaa myös nuorten päihteiden käyttöön sekä ehkäisevältä päihdetyöltä edellytettäviin ominaisuuksiin, minkä vuoksi ehkäisevän päihdetyön jatkuva kehittäminen ja tutkiminen on aiheellista. Ahlströmin ym. (2008) tutkimuksen mukaan nuorten tupakoinnin, alkoholin ja kannabiksen kokeilut ja käyttö ovat vähentyneet viime vuosina. Voidaan siis päätellä, että ehkäisevä päihdetyö on tällä hetkellä vaikutukseltaan tehokas ja toimiva. Tästä huolimatta nuorille suunnattua ehkäisevää päihdetyötä tulee edelleen jatkaa ja kehittää (Partanen 2004, 109). Saa olla selvänä –tapahtuma järjestettiin myös syksyllä 2013 terveydenhoitaja- ja teatteri-ilmaisuohjaajaopiskelijoiden yhteistyönä. Kyseisenä vuonna myös vanhempien oli mahdollista nähdä yksi näytelmistä Salon kaupungin nuorisotoimen tiloissa. Vanhempien mukaan ottaminen ehkäisevän päihdetyön toimintaan on sovelias keino vähentää nuorten päihteiden käyttöä (Sutinen ym. 2004, 170). Jatkossa tulisi pohtia myös vanhempien osallisuuden lisäämisen mahdollisuuksia.

Tätä tutkimusta voidaan hyödyntää tulevaisuudessa ehkäisevään päihdetyöhön liittyvien tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa. Tutkimus tuotti tietoa

myös siitä, minkälaisia haasteita terveys- ja taidealan ammattilaisten yhteistyöhön liittyy. Uutta tietoa saatiin myös terveydenhoitajaopiskelijoiden kokemuksista projektityöskentelyssä, ja näitä on mahdollista hyödyntää terveydenhoitajaopiskelijoiden koulutuksen suunnittelussa. Tutkimus vahvisti niinkään Salmen ja Uotilan (2013) tuloksia siitä, että Saa olla selvänä -tapahtuma soveltuu hyvin nuorten ehkäisevään päihdetyöhön.

Lisää tutkimusta moniammatillisuuden yhdistämisestä taidelähtöisiin menetelmiin tarvitaan. Tutkimusta taidelähtöisten menetelmien soveltamisesta myös muihin terveysalan aihealueisiin tulisi tehdä. Edellä käsitellyn tapahtuman kaavaa voisi soveltaa myös eri-ikäisille, ja siten tuottaa uutta ja yleisempää tietoa ehkäisevän päihdetyön kannalta. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että Saa olla selvänä -tapahtumaa tulisi jatkaa vuosittain järjestettävänä päihdevalistusmuotona seitsemäsluokkalaisille opiskelijoille osana nuorten ehkäisevää päihdetyötä.

LÄHTEET

Aaltonen, K. 2011. Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Tallinna: Tietosanoma Oy.

Ahlström, S.; Metso, L.; Huhtanen, P. & Ollikainen, M. 2008. Missä nuorisoryhmissä päihteiden käyttö on vähentynyt? Suomen ESPAD-aineiston tuloksia 2007. Yhteiskuntapolitiikka 73. Viitattu 11.8.2013.

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/100752/ahlstrom.pdf?sequence=1>.

Alila, A. 2012. Tupakoinnin aloittamisen ehkäisy. Sairaanhoidajan käsikirja. Terveysportti. Viitattu 7.3.2013.

http://www.terveysportti.fi.ezproxy.turkuamk.fi/dtk/shk/koti?p_haku=tupakointi.

Alkoholilaki 8.12.1994/1143.

Doumas, D. & Hannah, E. 2008. Preventing high-risk drinking in youth in the workplace: A web-based normative feedback program. Journal of substance abuse treatment volume 34. Viitattu 24.1.2013.

<http://www.sciencedirect.com.ezproxy.turkuamk.fi/science/article/pii/S0740547207001109>.

Fröjd, S.; Kaltiala-Heino, R.; Ranta, K.; von der Mehlen, B. & Marttunen, M. 2009. Nuorten ahdistuneisuus ja päihteiden käyttö. Tietoa vanhemmille ja nuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hakala, M. 2008. Projekteilla potkua nuorten päihdetyöhön. Tutkielma alkoholiohjelman kumppanijärjestöjen nuoriin kohdistuvista ehkäisevän päihdetyön projektisuunnitelmista. Sosiaalipoliittikan pro gradu-tutkielma, Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 24.1.2013.

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/79131/gradu02629.pdf?sequence=1>

Havio, M.; Inkinen, M. & Partanen, A. 2008. Päihdehoitotyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Heikell, M. 2012. Draamakasvatus ihmisen identiteetin rakentajana. ”Draamatyöskentely kasvat-
taa, opettaa oikeasti olennaisia asioita, antaa oikeita eväitä elämään”. Pro gradu-tutkielma, kas-
vatustieteiden yksikkö. Tampereen yliopisto. Viitattu 15.10.2013.

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/84354/gradu06553.pdf?sequence=1>

Heikkinen, H. 2005. Draamakasvatus – opetusta, taidetta, tutkimista! Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Heikkinen, H. 2002. Draaman maailmat oppimisaalueina – Draamakasvatuksen vakava leikkilisyys. Väitöskirja. Kasvatustieteiden tiedekunta. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 10.8.2013.

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/24952/9789513940065.pdf?sequence=1>.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Huumausainelaki 30.5.2008/373.

Huurre, T.; Rahkonen, O. & Aro, H. 2003. Terveystilan ja terveystietämisen sosioekonomiset erot nuoruudesta aikuisuuteen. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 2003: 40 (3).

Hyyppä, M. & Liikanen, H-L. 2005. Kulttuuri ja terveys. Helsinki: Edita Prima Oy.

Isoherranen, K. 2012. Uhka vai mahdollisuus - moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Väitöskirja. Sosiaalitieteiden laitos. Helsinki: Helsingin yliopisto.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37493/isoherranen_vaitoskirja.pdf?sequence=1.

Järvinen, A.; Jokinen, N.; Ketonen, T.; Laari, L.; Opari, P. & Varamäki, R. 2009. Päihdebarometri 2009. Kuntien ja järjestöjen näkemyksiä päihdetilanteesta. Terveystieteen keskuksen julkaisuja 6/2009. Viitattu 11.8.2013.

<http://www.sosa.fi/upload/p%C3%A4ihdebarometri09.pdf>.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: WSOYpro Oy.

Kannas, L.; Peltonen, H. & Aira, A. 2009. Kokemuksia ja näkemyksiä terveystiedon opetuksesta yläkouluissa. Terveystiedon kehittämistutkimus osa 1. Opetushallitus. Jyväskylän yliopisto.

http://www.oph.fi/download/115911_kokemuksia_ja_nakemyksia_terveystiedon_opetuksesta_ylakouluissa.pdf

Kylmänen, P. 2005. Kun kaikki muutkin... Nuorten ehkäisevä päihdetyö. Helsinki: Tammi.

Laitila, M. & Järvinen, T. 2009. Mielenterveys- ja päihdetyön strateginen suunnittelu kunnissa. Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos, opas 6. Helsinki. Viitattu 11.8.2013.

http://www.epshp.fi/files/5203/Mielenterveys-_ja_paihdeyten_strateginen_suunnittelu_kunnissa.pdf.

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2001. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: sisällönanalyysi. Teoksesta Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Toimittaneet Janhonen, S. & Nikkonen, M. Juva: WS Bookwell Oy.

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2003. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: sisällönanalyysi. Teoksesta Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Toimittaneet Janhonen, S. & Nikkonen, M. Helsinki: WS Bookwell Oy.

Lehto, A-S. 2011. Krapula kuuluu kuvaan. Yhdeksäsluokkalaisten käsitykset alkoholin käytön riskeistä eri juomistilanteissa. Pro gradu-tutkielma. Valtiotieteellinen tiedekunta. Helsinki: Helsingin yliopisto.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/29257/Gradutavutettu.pdf?sequence=1>

Leimio-Reijonen, S. 2002. Valistuksesta vastuunottoon. Tutkimus sosiokulttuurisesta innostamisesta, ehkäisevästä päihdetyöstä ja sen toteuttamisesta nuorten parissa. STAKES 27/2002. Helsinki: Stakesin monistamo.

Lepistö, J.; von der Pahlen, B. & Marttunen, M. 2006. Nuoren päihdehäiriöiden hoito. Suomen lääkärilehden artikkeli 21-22/2006. Viitattu 28.1.2013. <http://www.fimnet.fi.ezproxy.turkuamk.fi/cl/laakarilehti/pdf/2006/SLL212006-2331.pdf>.

Liikanen, H-L. 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia - ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1. Viitattu 25.1.2013. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OPM1.pdf?lang=fi>.

Lindqvist, M. 2005. Sosiodraama matkana yhteisön kollektiiviseen alitajuntaan. Teoksesta Miten käytän toiminnallisia menetelmiä? Psykodraaman ohjaajat kertovat. Toimittaneet: Lindqvist, M.; Kopakkala, A.; Nieminen, S.; Sura, S.; Tuomisto, M.; Santasalo, H.; Eklund, K.; Janhunen, T.; Tervämäki, P.; Tarkiainen, L.; Salomäki, J. & Partanen-Hertell, M. Tampere: Resurssi.

Lintonen, T. 2001. Drinking patterns among Finnish fourteen year-olds from 1977 to 1999. Kansanterveystieteen laitoksen väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 25.1.2013.

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67138/951-44-5163-5.pdf?sequence=1>

Marttunen, M. & Kiiänmaa, K. 2003. Nuoret ja päihteet. Teoksesta Päihdelääketiede. Toimittaneet Salaspuro, M., Kiiänmaa, K. ja Seppä, K. Duodecim, 2. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

MIMO- Moving In, Movin On! 2011. Mikä on MIMO? Viitattu 28.1.2013.

<http://mimo.ee/fi>.

Myllyniemi, S. 2009. Nuorisobarometri 2009. Opetusministeriö, nuorisotutkimusverkosto, nuorisasian neuvottelukunta. Viitattu 25.1.2013.
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_2009.pdf.

Ollila, H. 2011. Lasten ja nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. Viitattu 7.3.2013.
<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/naytaartikkeli/tunnus/nix01825#R7>.

Partanen, A. 2004. Terveyttä edistävä ja ennalta ehkäisevä päihdetyö. Teoksesta Päihdehoitotyö. Toimittaneet Inkinen, M.; Partanen, A. & Sutinen, T. Hygieia. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Patja, K. & Vertio, H. 2009. Tupakoimattomuuden edistäminen. Sairauksien ehkäisy. Terveysportti. Viitattu 7.3.2013.
http://www.terveysportti.fi.ezproxy.turkuamk.fi/dtk/shk/koti?p_haku=tupakointi.

Pirkanen, M. 2007. Nuorten päihdeettömyyden edistäminen. Varhaisen puuttumisen malli koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoon. Väitöskirja. Hoitotieteen laitos. Kuopio: Kuopion yliopisto. Viitattu 7.3.2013.

<http://wanda.uef.fi/uku-vaitokset/vaitokset/2007/isbn978-951-27-0379-1.pdf>

Pirkanen, M.; Pietilä, A-M. & Halonen, P. 2005. Nuorten päihdemittarin luotettavuus. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 2/2005. 12. vuosikerta.

Pylkkänen, S.; Viitanen, R. & Vuohelainen, E. 2009. Mitä on nuorisotalan ehkäisevä päihdetyö? Laadukkaan päihdekasvatuksen tukimateriaali. Preventiimi - nuorisotalan ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus. Humanistinen ammattikorkeakoulu sarja C. Oppimateriaaleja. Viitattu 28.1.2013.

http://www.minedu.fi/opencms/opencms/handle404?exporturi=/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/ennaltaehkaeisevae_paeihde_ja_huumetyoe/liitteet/Mitx_on_nuorisotalan_ehkxisevx_pxihdetyx.pdf.

Päihdehuoltolaki 17.1.1986/41

Pärnä, K. 2012. Kehittävä moniammatillinen yhteistyö prosessina. Lapsiperheiden varhaisen tukemisen mahdollisuudet. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Turku: Turun yliopisto. Viitattu 7.3.2013.

<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/77506/AnnalesC341Parna.pdf?sequence=1>

Rainio, S. 2009. Perheen näkökulma nuorten tupakoinnissa ja suomalaisessa tupakkatutkimuksessa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 2009: 46 (2).

Rainio, S.; Rimpelä, M. & Rimpelä, A. 2006. Perheen merkitys lasten tupakoinnin alkamisessa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 2006: 43 (3).

Raitasalo, K.; Huhtanen, P.; Miekkala, M. & Ahlström S. 2012. Raportti: Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995-2011 -ESPAD -tutkimusten tulokset. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy. Viitattu 5.2.2013. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90828/URN_ISBN_978-952-245-735-6.pdf?sequence=1.

Rantanen, A. 2007. Nuorten ja ammattilaisten näkökulmia ehkäisevään päihdetyöhön. Pro gradu -tutkielma, Sosiaalityö. Pori: Tampereen yliopisto. Viitattu 25.1.2013.

<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu01873.pdf>

Romppanen, P. 2005. Katsaus kuntien päihdestrategioihin. STAKES-raportteja 2/2005. Helsinki. Viitattu 11.8.2013.

Salmi, J. & Uotila, E. 2013. Ehkäisevää päihdetyötä nuorille – Esittävä taide alkoholivalistuksen keinona. Opinnäytetyö, Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 26.11.2013.

http://theseus.fi/bitstream/handle/10024/56493/Salmi_Johanna_Uotila_Essi.pdf?sequence=1

Samposalo, H. 2013. Juomatapojen yhteys alkoholihaittoihin ja riskikäyttäytymiseen 14-16-vuotiailla nuorilla. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto, terveystieteiden laitos. Viitattu 11.8.2013.

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/68106/978-951-44-9091-0.pdf?sequence=1>

Seaman, P. & Ikegwuonu, T. 2010. Drinking to belong -Understanding young adults' alcohol use within social networks. Joseph Rowntree Foundation. Viitattu 10.2.2013. <http://www.jrf.org.uk/sites/files/jrf/alcohol-young-adults-full.pdf>.

Sirola, K. 2004. Porilaisten yhdeksäsluokkalaisten ja kasvattajien käsityksiä nuorten alkoholin käytöstä ja alkoholin käytön ehkäisystä. Akateeminen väitöskirja. Liikunta ja terveystieteiden tiedekunta. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viitattu 11.8.2013.

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13527/9513918300.pdf?sequence=1>.

Sutinen, T.; Mattila, R.; Sinnemäki, T. & Syysmeri, L. 2004. Päihteet ja elämänkaari. Teoksesta Päihdehoitotyö. Toimittaneet Inkinen, M.; Partanen, A. & Sutinen, T. Hygieia. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2001. Terveys 2015 -kansanterveysohjelma. Esitteitä 2001:8. Viitattu 28.1.2013.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=42733&name=DLFE-6215.pdf.

Strand, T. 2011. Ehkäisevä päihdetyö Suomessa. Missä mennään, minne haluamme? Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen raportti 37/2011. Viitattu 24.1.2013.

<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/1523a7da-a0c0-44ce-baa6-d66444a41658>.

Tanhua, H.; Virtanen, A.; Knuuti, U.; Leppo, A. & Kotovirta, E. Huuutilanne Suomessa 2011. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen raportti 62/2011. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Tarnaala, E, 2006. Nuorten varhaisen alkoholinkäytön riskit - verkkoaineisto. Neuvoa antavat päihdetyötä tekeville. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Päivittänyt Vakkuri, J. 2011. Viitattu 11.2.2013.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/neuvoa-antavat-fi/nuorten-varhaisen-alkoholinkayton-riskit-verkkoaineisto.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL. 2011. Nuorten hyvinvointi Varsinais-Suomessa vuosina 2003-2011. Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat. Kouluterveyskysely. Viitattu 11.2.2013. http://www.thl.fi/attachments/kouluterveyskysely/Tulokset/Tulokset_alueittain/Lsuomi/Vsuomi/Varsinais-Suomi_2011_OK.pdf

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL. 2013. Taidelähtöiset menetelmät. Viitattu 24.1.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/menetelmat/taidelahtoiset_menetelmat.

Thomas, RE.; Baker, P. & Lorenzetti, D. 2007. Family-based programmes for preventing smoking by children and adolescents. Cochrane Database Syst Rev 2008;4:CD001746. Viitattu 7.2.2013.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17253511>.

Tossavainen, K.; Turunen, H.; Vertio, H.; Tupala, M. & Tyrväinen, H. 2004. Tupakoimattomuuden edistäminen Suomen Euroopan Terveet Koulut verkoston kouluissa. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 2004:41.

Tupakkalaki 13.8.1976/693.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Ylirokanen, K. 2004. Miksi vain puoli totuutta? Huumevalistuksen mahdollisuudet ja huumeisiin liittyvät tiedon tarpeet. Pro gradu -tutkielma. Yhteiskuntapolitiikan laitos. Helsinki: Helsingin yliopisto. Viitattu 8.11.2013.

<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/3444/miksivai.pdf?sequence=2>

Virokannas, E. 2003. Käytön ja käyttämättömyyden merkityksellinen raja. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 2003: 40 (3).

Toimeksiantosopimus

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

1

OPISKELIJAN TIEDOT

Nimi Ílona Suilamo, Anni Virtanen

Osoite _____

Puhelin koti _____ Puhelin työ _____

Sähköposti _____

Koulutusohjelma Hoitotyö, terveydenhoitaja

OPINNÄYTETYÖ

Aihe/ työnimi Taidelähtöiset menetelmät ja moniammatillinen työskentely -ehkäisevän päihdetyön näkökulma

Aikataulu Tutkimus valmistuu vuoden 2013 joulukuussa

TOIMEKSIANTAJA

Organisaatio Turun ammattikorkeakoulu, Salon toimipiste

Työn ohjaaja / yhteyshenkilö Ulla Wiirilinna

Osoite Ylhäistentie 2, 24130 Salo

Puhelin _____ Sähköposti _____

OHJAAVAN OPETTAJAN YHTEYSTIEDOT

Ohjaava opettaja Satu Halonen

Puhelin _____ Sähköposti _____

Turun ammattikorkeakoulu
Joukahaisenkatu 3 A, 20520 Turku
puh. 02 263 350 faksi 02 2633 5791
posti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

2

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

OHJAUS JA VASTUUT

Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Turun ammattikorkeakoulu vastaa opinnäytetyön ohjauksesta. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta.

OIKEUDET

Opinnäytetyön tekijänoikeus kuuluu tekijälle eli opiskelijalle. Tekijänoikeuden lisäksi myös muiden immateriaalioikeuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa kyseessä olevaa oikeutta koskevaa lainsäädäntöä.

TYÖSUHDE JA KUSTANNUKSET

Mahdollisesta työsuhteesta, työstä maksettavasta palkki-osta ja työstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä sopivat erikseen.

TULOSTEN JULKISTAMINEN JA LUOTTAMUKSELLISUUS

Opinnäytetyöstä laaditaan Turun ammattikorkeakoulun ohjeen mukainen kirjallinen raportti.

Kirjallinen raportti luovutetaan toimeksiantajalle ja asetetaan kirjaston kokoelmiin tai julkaistaan elektronisessa muodossa verkkokirjastossa.

Julkaistava opinnäytetyöraportti on laadittava niin, ettei se sisällä liike- tai ammattisalaisuuksia tai muita julkisuuslaissa (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta) salassa pidettäväksi määrättyjä tietoja, vaan ne jätetään työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyön arvioinnissa otetaan huomioon sekä julkaistava että salassa pidettävä osa.

Opinnäytetyön toimeksiantaja ja opiskelija sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat.

Toimeksiantajan edustajalle varataan mahdollisuus tutustua opinnäytetyöraporttiin viimeistään neljätoista (14) päivää ennen aiottua julkaisemista. Toimeksiantaja antaa työstä ennen edellä mainittua julkaisemisajankohtaa lausunnon, jossa voidaan määritellä opinnäytetyöraporttiin mahdollisesti sisältyvät liike- tai ammattisalaisuudet, joita ei julkaista.

Mitä liike- tai ammattisalaisuuksiin liittyviä asioita ei esitetä opinnäytetyöraportissa?

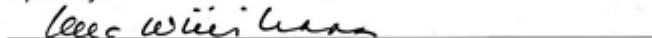
OLEMME YHTEISESTI SOPINEET OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUKSESTA YLLÄ ESITETYLLE TAVALLA

513 20 13

713 20 13

Opiskelija

Toimeksiantaja *MIHO-projektin puolesta*

LIITE : OPINNÄYTETYÖSUUNNITELMA

Tulosta lomake

Turun ammattikorkeakoulu
Joukahaisenkatu 3 A, 20520 Turku
puh. 02 263 350 faksi 02 2633 5791
posti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

Tutkimusaineiston keräämiseksi laadittu kyselylomake

Saa olla selvänä –tapahtuma

Vastaa allaoleviin kysymyksiin omin sanoin:

1. Miten Saa olla selvänä -tapahtuma mielestäsi onnistui?

2. Mitä haasteita/onnistumisen kokemuksia tapahtuman järjestäminen tuotti?

3. Millaisena koit projektityöskentelyn?

4. Millaisena koit yhteistyön teatteri-ilmaisuohjaajien/terveydenhoitaja-opiskelijoiden kanssa?

5. Perustele, miksi taidelähtöiset menetelmät ovat/eivät ole ehkäisevän päihdetyön kannalta mielestäsi hyvä keino herättää nuoria ajattelemaan.

6. Miten koit tapahtuman tukevan ehkäisevän päihdetyön oppimista?

7. Miten ajattelet pystyväsi hyödyntämään kokemuksiasi ehkäisevässä päihdetyössä tulevaisuudessa?

8. Minkälaisia kehittämissuhteita ehkäisevään päihdetyöhön sinulla on?

Kyselylomakkeen yhteydessä jaettava saatekirje

Hei!

Liitteenä oleva kysely liittyy vuosina 2011 ja 2012 toteutettuun Saa olla selvänä -tapahtumaan, jossa ehkäisevää päihdetyötä tehtiin yhteistyönä teatteri-ilmaisuohjaajien ja terveydenhoitajaopiskelijoiden kesken. Kyselyn avulla keräämme aineistoa opinnäytetyötämme varten. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Saa olla selvänä -tapahtuman järjestämiseen osallistuneiden henkilöiden kokemuksia ja ajatuksia moniammatillisesta yhteistyöstä sekä taidelähtöisten menetelmien yhdistämisestä ehkäisevään päihdetyöhön. Kysely sisältää avoimia kysymyksiä, joihin vastaaminen kestää noin 20-30 minuuttia. Kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista.

Kyselyn voi palauttaa meille henkilökohtaisesti tai sähköpostitse osoitteeseen
tai .

Kysely ja tulokset analysoidaan anonymisti. Kyselylomakkeet tuhoetaan aineiston käsittelyn jälkeen asianmukaisesti.

Tutkimusaineisto ja tulokset käsitellään vuoden 2013 aikana, ja ne ovat luettavissa Turun ammattikorkeakoulun Salon toimipisteen kirjastosta.

Kiitos osallistumisesta!

Terveydenhoitajaopiskelijat Ilona Suilamo ja Anni Virtanen

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
 Terveysala, Salo
 Ylhäistentie 2
 24130 SALO
 Puh. 010 5536100
 Fax. 010 5536179

ANOMUS OPINNÄYTETYÖN AINEISTON KOKOAMISEKSI

Tutkimuksen nimi	Taidelähtöiset menetelmät ja moniammatillinen työskentely -ehkäisevän päihdetyön näkökulma
Tutkimusongelma	1. Millaisena terveydenhoitajaopiskelijat ja teatteri-ilmaisuohjaajat kokivat moniammatillisen työskentelyn? 2. Miten tapahtuman järjestäjät kokivat taidelähtöisten menetelmien tukevan ehkäisevän päihdetyön oppimista?
Tutkimuksen kohde ja aineiston keruumenetelmä	Tutkimuksen kohteena ovat terveydenhoitajaopiskelijat (n=12) sekä teatteri-ilmaisuohjaajat (n=4). Aineisto kerätään kyselylomakkeella, joka sisältää avoimia kysymyksiä.
Aineiston ko-koamisajankohta	Toukokuu 2013
Tutkimuksen arvioitu valmistumisajankohta	Joulukuu 2013
Tutkimussuunnitelma hyväksytty	<i>Satu Halonen</i> 4.4.2013
Tutkimuksen ohjaajat	Satu Halonen puh Jaana Uuttu puh
Sitoudumme käyttämään kokoamaamme aineistoa tutkimusongelman puitteissa ja siten, että tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden anonymiteetti säilyy. Tutkimuksen tekijät Terveystoimittaja NHTHSS10 (suuntautumisvaihtoehto) (ryhmä) Ilona Suilamo Anni Virtanen (nimi) (osoite) (puhelinnumero)	

Anomus käsitelty

17.4.2013

lupa myönnetty

lupa evätty, peruste

Allekirjoitus

Ilona Suilamo

Anomus ja tutkimussuunnitelma toimitetaan yhtenä kappaleena, josta toimeksiantaja lähettää kopiot yhdelle opiskelijalle, yhdelle ohjaavalle opettajalle ja kullekin työhön osallistuvalla toimipisteelle. Alkuperäinen jää toimeksiantajalla. Valmis työ toimitetaan toimeksiantajalle sovulla tavalla.

Tekijä(t), vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoi- tus	Menetelmät	Otos	Keskeiset tulokset
Ahlström, Metso, Huhtanen & Ollikai- nen 2008 Suomi	Nuorten päihteiden käytön ja kokeilujen muutokset 1995-2007	ESPAD-tutkimuksen suomalainen aineisto. Suoritettiin kaksi-vaiheinen ositettu ryväsotanta, tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeilla	5043 16-vuotiaasta suomalaista nuorta	Nuorten tupakointi, alkoholi ja kannabis-kokeilut ja käyttö ovat vähentyneet. Nuorten nuuskakokeilut ovat vähentyneet, ja säännöllinen nuuskaaminen säilynyt ennallaan. Liimojen, lakkojen ja liuottimien kokeilut ovat lisääntyneet.
Doumas & Hannah 2008 USA	Työpaikoissa toteutettavan Internet-perusteisen alkoholi-neuvonnan tutkiminen	Tutkittavat jaettiin kolmeen ryhmään: kontrolli-, Internet ohjaus- sekä Internet ohjaus ja motivoiva haastattelu ryhmiin	124 18-24-vuotiaasta nuorta aikuista	Internet-perusteinen ohjaus vähensi nuorten aikuisten alkoholin käyttöä. Motivoiva haastattelu ei lisännyt Internet-perusteisen ohjaukseen vaikutavuutta.
Hakala 2008 Suomi	Ehkäisevää päihdetyötä koskevien projektien ominaisuudet	13:sta ehkäisevää päihdetyötä koskevan projektin projektisuunnitelmien tutkiminen	11 eri järjestöä, 13 projektia	Projektien sisältö muodostetaan kohderyhmän iän ja preventiotason perusteella. Nuoret ovat projekteissa lähinnä vastaanottavia osapuolina.
Isoherranen 2012 Suomi	Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen	Fokusryhmähaastattelut	81 eri sosiaali- ja terveysalan ammattilaista	Moniammatilliseen yhteistyöhön liittyy monia haasteita, kuten tiimityöskentely ja heikot vuorovaikutustaidot.
Järvinen, Jokinen, Ketonen, Laari, Opa- ri & Var- mäki 2009 Suomi	Päihdebarometri kuvaa päihdetyöntekijöiden ja järjestöjen työntekijöiden näkemyksiä päihdetilanteesta ja päihdepalvelujen saatavuudesta	Puhelinhaastattelut	137 kuntien päihdetyöntekijää ja järjestöjen johtajia	Päihdetyön moniammatillinen yhteistyö on lisääntynyt vastaa- jien mukaan. Päihdetyöntekijät havaitsivat yhteistyön lisääntymisen järjestöjen toimihenkilöitä useammin.
Lehto 2011 Suomi	Yhdeksäsluokkalaisten käsityksiä alkoholin käyttöön liittyvistä riskeistä	Ryhmähaastattelut	15 haastattelua, joihin osallistui 76 nuorta	Juomatilanne vaikuttaa siihen, miten riskialttiina nuorten pitävät alkoholin käyttöä.
Pirskanen 2007 Suomi	Nuorten päihteettömyyden edistäminen - varhaisen puuttumisen malli ja nuorten päihdemittari	kyselylomake, terveyskeskustelut, focus group haastattelut	326 nuorta, 10 terveydenhoitajaa	Nuorten päihdemittari AUDIT testiä tarkempi nuorten alkoholin käyttöä tutkittaessa. Varhaisen puuttumisen malli todettiin toimivaksi, tosin siihen kaivattiin myös parannuksia.
Rainio, Rimpelä & Rimpelä 2006 Suomi	Perheen merkitys lasten tupakoinnin aloittamisessa	Kirjallisuuskatsaus	65 aiheeseen liittyvää tutkimusta	Ydinperhe suojaa nuorta tupakoinnin aloittamiselta. Vanhempien ja sisarusten tupakointi, sekä vanhempien välintämätön asenne altistavat tupakoinnin aloittamiselle.
Rantanen 2007	Nuorten ja ammattilaisten näkemyksiä ehkäi-	Ainekirjoitusten analysointi	34 yhdeksäsluokkalaista	Ammattilaisten mukaan toimiva ehkäisevä päihdetyö vaatii

Suomi	sevästä päihdetyöstä		nuorta	onnistuneen vuorovaikutuksen nuorten kanssa, yhteistyötä vanhempien kanssa sekä moniammatillista yhteistyötä. Nuoret kaipaavat ehkäisevään päihdetyöhön enemmän konkreettisia asioita ja päihteisiin liittyviä tapahtumia.
Salmi & Uotila 2013 Suomi	Nuorten mielipiteet Saa olla selvänä – tapahtumasta ja alkoholin käytöstä sekä teatteriesityksestä alkoholivalistuksen keinona	Kyselylomake	386 seitsemäsluokkalaista salolaista nuorta	66% nuorista koki saaneensa paljon tärkeää tietoa alkoholinkäytön riskeistä ja haitoista. Nuoret kokivat teatteriesitysten olevan hyvä tapa kertoa alkoholinkäytön riskeistä, sillä se lisää päihteiden käytön vaikutusten käsittelyä. Esitys myös tukee oppimista, ja on mielenkiintoinen ja mielekäs tapa käsitellä aihetta. Pieni osa nuorista koki, ettei teatteriesitys ollut hyvä alkoholivalistuksen keino.
Samposalo 2013 Suomi	Suomalaisnuorten kokemat alkoholinkäytön haitat ja yleisyys	Kouluterveyskyselyn, Nuorten terveystapatutkimuksen, Euroopan koululaistutkimuksen ja Nuorisoriikollisuus-kyselyn tutkimusaineistot	14-16-vuotiaat nuoret	Yleisimpiä alkoholihaittoja olivat krapula, pahoinvointi ja tekojen katuminen. Humalajuominen ja useat alkoholinkäyttökerrat lisäsivät haittavaiikutuksia.
Sirola 2004 Suomi	Nuorten, nuorten vanhempien, opettajien ja kouluterveydenhoitajien näkemyksiä nuorten alkoholin käytöstä ja sen ehkäisystä	Kyselylomakkeet, teemahaastattelut, ryhmähaastattelu	181 nuorta, 110 nuorten vanhempaa, 10 opettajaa ja 4 terveydenhoitajaa	Nuoret käyttävät päihteitä enemmän kuin vanhemmat tietävät. Päihteisiin liittyvä opetus on nuorten mukaan pitkäveiteistä ja hyödyttöä. Yhteistyötä vanhempien, opettajien ja terveydenhoitajien välillä tulisi lisätä nuorten alkoholin käytön ehkäisemiseksi.
THL 2011 Suomi	Kouluterveyskysely. Nuorten alkoholin, tupakan ja laittomien huumeausaineiden kokeilu	Kyselylomake	44 997 8-9-luokkalaista (koko kyselyyn vastasi 88 969 nuorta)	Nuorten päivittäinen tupakointi on vähentynyt. Humalajuominen ja huumeausaineiden kokeilut ovat vähentyneet hieman vuodesta 2003.
Thomas, Baker & Lorenzetti 2007 Kanada	Vahvistaa perheenjäsenten tupakanvastaista asenteita sekä ehkäistä nuorten ja nuorten perheenjäsenten tupakointia	Tutkimusanalyysi	19 tutkimusta	Perheinterventiot, joilla vahvistetaan perheenjäsenten asenteita tupakoimattomuuden puolesta ja tuetaan heidän tupakoimattomuuttaan, vähentävät nuorten tupakointia.
Tossavainen, Turunen, Vertio, Tupala ja Tyrväinen 2004 Suomi	Selvittää koulujen toimintaa nuorten tupakoimattomuuden edistämiseksi	Kyselylomake	23 koulua	Tupakoinnin vastaisen toiminnan suunnittelusta vastasi usein moniammatillinen työryhmä. Toimintasuunnitelmien laatiminen tupakoimattomuuden edistämiseksi vähensi nuorten tupakointia.

Yliuoka- nen 2004 Suomi	Huumeiden viihdeko- keilu- ja ongelmakäy- töstä aiheutuvien päih- dehaittojen minimoimi- sen keinojen selvittä- minen	Sisällönanalyysi	Internet-palstan keskusteluja puolitotuus.com- sivustolta	Huumevalistuksen tulisi olla tutkittuun tietoon perustuvaa, realistista ja ajanmukaista. Realistinen valistus huomioi erilaiset tavat käyttää huumei- ta. Yhtenäisen päihdevalistuk- sen osaksi tulisi ottaa myös tupakka ja alkoholi.

Kehittämistehtävä (AMK)
Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystenhoitotyö
2014

Ilona Suilamo ja Anni Virtanen

EHKÄISEVÄÄ PÄIHDETYÖTÄ DRAAMAN KEINOIN

– Artikkelit Tiimi-lehteen

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

“Kuljimme huoneesta toiseen. Yhdessä huoneessa makasi tajuton tyttö. Huone oli kuin kaatopaikka, ja ahdistava musiikki soi taustalla. Lattialla lojui roskaa kaljapulloista humeruiskuihin. Kokemus oli shokeeraava.” Näin Salossa muistellaan vuosien takaista Päihdeputki -tapahtumaa, jonka tarkoituksena on ollut vaikuttaa nuorten päihteisiin liittyviin mielipiteisiin. Vuonna 2011 ehkäisevän päihdetyön tapahtumaa lähdettiin kehittämään Päihdeputken antamien kokemusten perusteella. Syntyi ajatus Saa olla selvänä -tapahtumasta, jonka tarkoituksena oli tarjota nuorille tietoa päihteistä sekä vaikuttaa nuorten asenteisiin. Tapahtuman järjestäminen oli alun perin Salon terveyskeskuksen päihdetyöntekijä Katja Marjasen idea. Marjanen on vastannut aiemmin Päihdeputken toteutuksesta, ja sitä kautta saadut hyvät kokemukset kannustivat häntä kehittämään ehkäisevää päihdetyötä Salossa. Tapahtuma toteutettiin osana MIMO (“Moving In, Moving On! Application of Art Based Methods to Social and Youth Work”) projektia. MIMO-projektin tavoitteena oli kehittää moniammatillisia, taidelähtöisiä työskentelytapoja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Saa olla selvänä - tapahtuma suunnattiin seitsemäsluokkalaisille salolaisille nuorille, ja se toteutettiin vuosina 2011-2013 teatteri-ilmaisuohjaajien ja terveydenhoitajaopiskelijoiden yhteistyönä. Tavoitteena oli herättää nuoret osallistavien taidelähtöisten menetelmien avulla ajattelemaan omia valintojaan sekä vahvistaa heidän itsetuntoaan ja kykyään vastustaa sosiaalista painetta. Tapahtumaan kuului teatteri-ilmaisuohjaajien suunnittelema ja toteuttama näytelmä, joka kertoi nuorten päihteiden käyttöön liittyvistä mahdollisista haittavaikutuksista. Teatteri-ilmaisuohjaajat laativat erilaiset näytelmät toteutusvuosittain. Näytelmät olivat todentuntuisia, sillä niissä käsiteltiin nuorille ajankohtaisia aiheita. Hyviä esimerkkejä näistä olivat muun muassa kotibileet, ihastuminen luokkakaveriin ja skootterilla ajaminen päihteiden vaikutuksen alaisena. Terveystieteiden opiskelijoiden vastuulla olivat pienryhmäkeskustelut, joissa käsiteltiin päihteiden käytön haittoja, näytelmän ja tosielämän esimerkkejä sekä kavereiden vaikutusta päihteiden käyttöön. Tarkoituksena ei ollut tyrkyttää valistusta oppilaille, vaan jakaa päihdetietoa uudella ajatuksia herättävällä tavalla.

Sekä nuoret että tapahtuman toteuttajat ovat pitäneet tapahtumaa onnistuneena ehkäisevän päihdetyön muotona. Näytelmällä oli merkittävä rooli nuorten asenteisiin vaikuttamisessa. Taidelähtöiset menetelmät soveltuivat hyvin ehkäisevään päihdetyöhön, sillä draamalla on kyky aktivoida aisteja, ja se mahdollisti nuorten samaistumisen näytelmän henkilöhahmoihin. Näytelmä osallistavine menetelmineen koettiin parempana tapana käsitellä päihdeasioita kuin perinteiset kalvosulkeiset. Saa olla selvänä - tapahtumaan osallistui vuosittain yli 400 seitsemäsluokkalaista, ja isot opiskelijaryhmät toivat oman haasteensa toteutuksen suunnitteluun. Suurin osa nuorista vaikutui näkemästään ja kokemastaan. Huomioon tuli ottaa nuorten erilaiset kehitysasteet, mikä oli merkittävää draaman vaikuttavuuden arvioinnissa. Nuorten luottamuksen saavuttaminen oli tärkeää, jotta saatiin realistista ja ajankohtaista tietoa nuorten päihdekulttuurista. Näytelmä herätti nuoria keskustelemaan. He kertoivat yllättävänkin avoimesti esimerkiksi omista kotibilekokemuksistaan sekä vanhempiansa tai vanhempien sisarustensa päihteiden käytöstä. Jos nuori ei halunnut tai uskaltanut kertoa omista ajatuksistaan ja kokemuksistaan päihteistä, oli hänen mahdollista käsitellä asioita näytelmän esimerkkien kautta.

Moniammatillinen yhteistyö on oleellinen seikka ehkäisevän päihdetyön onnistumisen kannalta. Saa olla selvänä -tapahtuman suunnitteluun ja järjestämiseen liittyvä yhteistyö jakoi voimakkaasti mielipiteitä, sillä se koettiin yhtäältä onnistuneena ja toisaalta taas ongelmallisena. Ajatusten ja mielipiteiden vaihtamista terveydenhoitajaopiskelijoiden ja teatteri-ilmaisuohjaajien välillä pidettiin virkistävänä. Toteuttajat myös oppivat toisiltaan paljon uusia asioita, kuten vuorovaiikutustaitoja ja esiintymistä. Mahdollisesti suurin haaste yhteistyön onnistumisen kannalta oli, ettei yhteistä tavoitetta oltu etukäteen määritelty. Molemmat ammattiryhmät vastasivat tavoitteistaan itse. Lisäksi aikaa yhteistyölle olisi kaivattu enemmän. Mikäli tapahtuman suunnitteluun ja järjestämiseen olisi varattu lisää aikaa, ja terveydenhoitajaopiskelijoilla ja teatteri-ilmaisuohjaajilla olisi ollut paremmat mahdollisuudet tutustua toisiinsa, olisi ryhmien luottamus toinen toisiinsa voinut olla vahvempaa ja yhteistyöstä olisi saattanut syntyä vielä positiivisempia kokemuksia. Toteuttajista suurin osa oli sitä mieltä, että moniammatillinen työskentely tuntui alkuvaiheessa hankalalta, mutta onnistui lopulta luonnik-

kaasti. Opinnäytetyön tuottamien tutkimustulosten ja omien kokemusten perusteella on laadittu toimintakaavio (Liite 1), josta on apua draaman soveltamisessa terveyden edistämistyöhön.

Vaikka MIMO -projekti päättyi vuonna 2013, ollaan Saa olla selvänä - tapahtumaa edelleen kehittämässä. Ehkäisevän päihdetyön kehityssuuntana on yhteistyö nuorten vanhempien kanssa päihteiden käytön ehkäisemiseksi. Tähän suuntaan ollaan Salossakin siirtymässä, sillä näytelmät esitettiin syksyllä 2013 myös yläkouluikäisten vanhemmille Nuorisotoimen tiloissa. Tarkoituksena oli esitellä vanhemmille erilainen tapa lähestyä nuoria ehkäisevässä päihdetyössä, ja ohjata heitä tukemaan nuoriaan päihteettömyyteen. Saa olla selvänä - tapahtumaa tulisi jatkaa vuosittain järjestettävänä päihdekasvatusmuotona osana nuorille suunnattua ehkäisevää päihdetyötä.

LÄHTEET

Laitila, M. & Järvinen, T. 2009. Mielenterveys- ja päihdetyön strateginen suunnittelu kunnissa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, opas 6. Helsinki. Viitattu 7.3.2014.

<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/45c668e3-4570-4ab8-9d6a-b4f694f320ee>

MIMO- Moving In, Movin On! 2011. Mikä on MIMO? Viitattu 13.3.2014.

<http://mimo.ee/fi>

Rantanen, A. 2007. Nuorten ja ammattilaisten näkökulmia ehkäisevään päihdetyöhön. Pro gradu -tutkielma, Sosiaalityö. Pori: Tampereen yliopisto. Viitattu 7.3.2014.

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/78019/gradu01873.pdf?sequence=1>

Salmi, J. & Uotila, E. 2013. Ehkäisevää päihdetyötä nuorille – Esittävä taide alkoholivalistuksen keinona. Opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 7.3.2014.

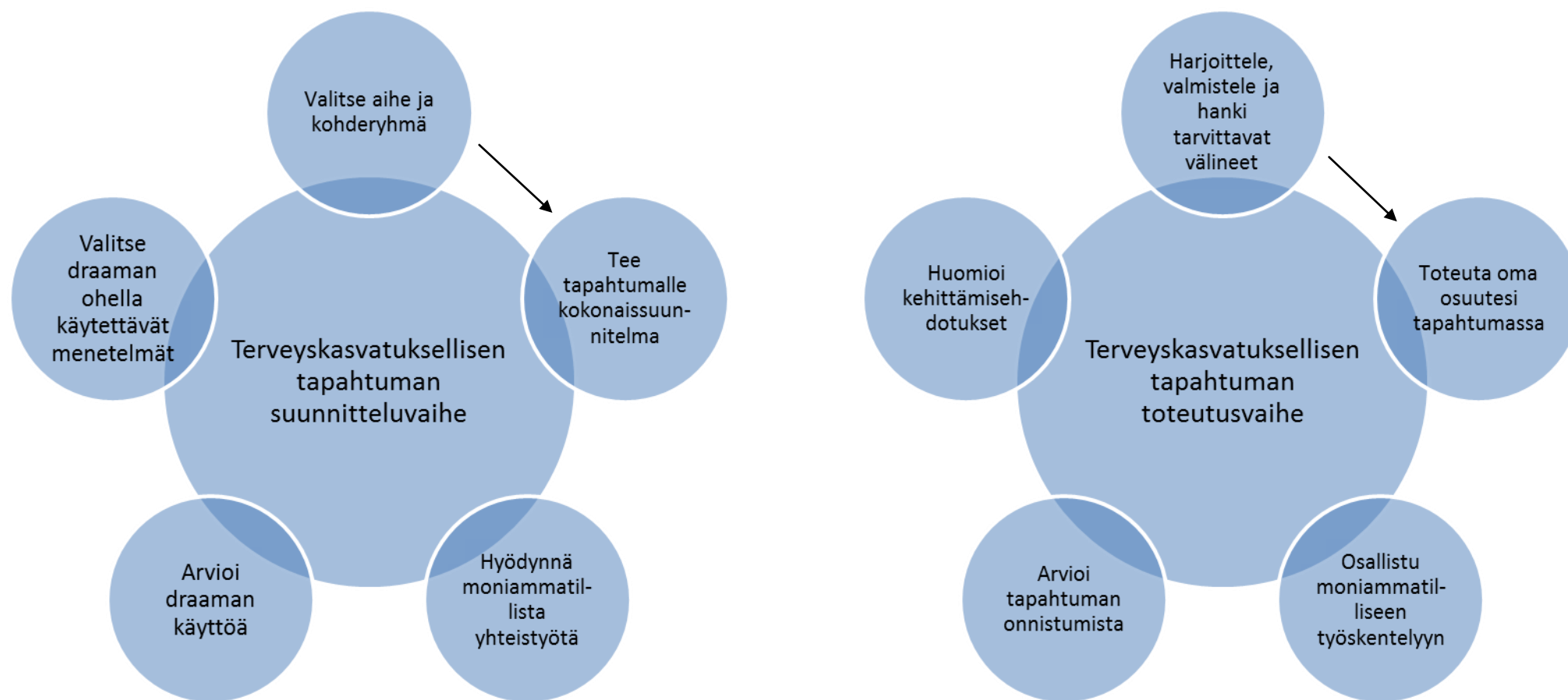
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/56493/Salmi_Johanna_Uotila_Essi.pdf?sequence=1

Suilamo, I. & Virtanen, A. 2013. Taidelähtöiset menetelmät ja moniammatillinen työskentely – Ehkäisevän päihdetyön näkökulma. Opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu.

Strand, T. 2011. Ehkäisevä päihdetyö Suomessa. Missä mennään, minne haluamme? Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportti 37/2011. Viitattu 7.3.2014.

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/79891/1523a7da-a0c0-44ce-baa6-d66444a41658.pdf?sequence=1>

TOIMINTAKAAVIO DRAAMAN KÄYTÖSTÄ LASTEN / NUORTEN TERVEYTTÄ EDISTÄVISSÄ TAPAHTUMISSA

Suunnitteluvaihe:

1. Valitse aihe ja kohderyhmä
 - Mihin terveyden osa-alueeseen halutaan vaikuttaa?
 - Huomioi kohderyhmän ominaispiirteet (ikä, sukupuoli, terveydentila)
 - Soveltuvia esimerkkejä: nuoriin kohdistuva ehkäisevä päihdetyö sekä seksuaaliterveys, kiusaaminen, syrjäytyminen ja ravitsemus
2. Tee tapahtumalle kokonaissuunnitelma
 - Ota mahdollisuuksien mukaan kohderyhmä mukaan suunnitteluvaiheeseen
 - Järjestä soveltuvat tilat, ja varaa riittävästi aikaa sekä suunniteluun että toteutukseen
 - Huomioi taloudelliset resurssit
3. Hyödynnä moniammatillista yhteistyötä
 - Laadi yhteiset tavoitteet työryhmänsä kanssa
 - Vaihda aktiivisesti ideoita ja näkemyksiä
 - Yhdessä työryhmän kanssa jäsenellään tapahtumalle runko
4. Arvioi draaman käyttöä
 - Kohderyhmä tulee huomioida draaman suunnittelussa
 - Missä määrin ja kuinka shokeeraavaa draamaa voidaan käyttää?
5. Valitse draaman ohella käytettävät menetelmät
 - Osallistavat menetelmät
 - Pienryhmäkeskustelut
 - Luennot

Toteutusvaihe:

1. Harjoittele, valmistele ja hanki tarvittavat välineet
 - Somista tilat, ja tee muut valmistelut
2. Toteuta oma osuutesi tapahtumassa
 - Ota kasvatuksellinen näkökulma valistamisen sijaan, älä syyllistä tai saarnaa
 - Kuuntele ja ole läsnä
 - Improvisoi ja toimi ennakkoluulottomasti
3. Osallistu moniammatilliseen työskentelyyn
 - Vastaanota ja anna tukea eri ammattiryhmän edustajille
 - Anna aikaa yhteistyölle, ja panosta siihen
 - Moniammatillisen yhteistyön kautta voit oppia toisilta uutta ja myös jakaa omaa tietotaitoasi eteenpäin
4. Arvioi tapahtuman onnistumista
 - Kerää palautetta kohderyhmältä ja yhteistyökumppaneilta
 - Arvioi omaa onnistumistasi
 - Arvioi moniammatillisen yhteistyön edustajien palautetta toinen toisilleen
5. Huomioi kehittämissuhteet
 - Toteutuivatko yhteiset tavoitteet?
 - Yleinen mielikuva tapahtuman onnistumisesta
 - Mitä kehittämissuhteita on tullut ilmi, ja miten ne jatkossa huomioidaan?